

VÝROČNÍ ZPRÁVA 2021

Oblastní muzeum a galerie v Mostě, příspěvková organizace Ústeckého kraje

1 Úvod

1.1 Slovo ředitele

Již druhým rokem Oblastní muzeum a galerie v Mostě (dále jen OMGM) nepracovalo v obvyklém režimu z důvodu vládních pandemických opatření, a to od počátku roku až do 10. května v režimu bez návštěvníků a na podzim pouze s omezeným přístupem veřejnosti. Jelikož se jednalo už o druhý takto výjimečný rok, byli jsme na něj lépe připraveni a mohli na danou situaci reagovat pružněji. Naší snahou bylo i v době tvrdých opatření neztratit kontakt s návštěvníky. To se nám dařilo prostřednictvím virtuálních prohlídek, formou rozhovorů v rámci Ponte Reports našimi odbornými pracovníky a také za pomoci sociálních sítí. Zároveň jsme připravovali výstavy, vzdělávací programy pro školy a další aktivity pro veřejnost tak, abychom byli okamžitě připraveni je po rozvolnění opatření nabídnout návštěvníkům.

Jedním z příkladů byla výstava Ivana Štenclová. Identikit, kterou se podařilo kompletně připravit v rekordním čase jednoho a půl měsíce od okamžiku prvního kontaktu s výtvarnicí. Vyžádalo si to enormní nasazení všech, kteří na přípravě výstavy pracovali, i mimořádnou vstřícnost výtvarnice a zapůjčitelů. Pokud se ohlédneme zpět za rokem 2021, uvědomujeme si, že to byl rok pracovně náročný, avšak vyplněný množstvím aktivit. Nejdůležitější úspěchy, kterých jsme v tomto roce dosáhli, si dovolíme vyzdvihnout v následujícím přehledu:

- 1) **Nadále pokračujeme v prezentaci virtuálních prohlídek výstav a expozic, a to jako jediná muzejní instituce zřizovaná Ústeckým krajem.**
- 2) **Pokračovaly práce na první etapě přírodovědné expozice, která představí minerály a paleontologické nálezy z našeho regionu.**
- 3) **Plně jsme využívali nové výstavní prostory v budově muzea, kde jsme prezentovali výstavy Ivana Štenclová. Identikit a Krása jako cíl. Výstava historických terčů a fenomén ostrostřelectví v Oblastním muzeu a galerii v Mostě.**
- 4) **Pro veřejnost byla připravena Muzejní noc, a v říjnu pak tradičně Mezinárodní den archeologie. Obě akce se setkaly s velkým zájmem veřejnosti.**
- 5) **Muzejně-pedagogická „workshopovna“ prošla rozsáhlou rekonstrukcí tak, aby splňovala standardy vzdělávací činnosti, a to s celkovou kapacitou 35 míst.**
- 6) **Byl vytvořen aktualizovaný adresář mateřských, základních a středních škol, na který byla rozeslána nabídka vzdělávacích programů na 1. pololetí školního roku 2021/22. Největší úspěch měl vzdělávací program Vánoce v Krušnohoří, který navštívilo 281 dětí, žáků a studentů.**
- 7) **Vydali jsme další číslo časopisu Pod Hněvinem (5), a dále pak Supplementum Sborníku OMGM.**
- 8) **Muzejní knihovna opět získala dotaci Ministerstva kultury České republiky z programu VISK 6 na digitalizaci a restaurování rukopisu.**
- 9) **V roce 2021 byly úspěšně dokončeny dva projekty z evropských a národních zdrojů, a to Hračkářský průmysl v Krušnohoří. Dvě země – dvě cesty (EU + SN.CZ) a Umění pozdního středověku v hornické oblasti Krušnohoří (EU + SN.CZ). Vzdělávací projekt Panoráma starého Mostecka (EU + MŠMT) dokončil Modul 2.**
- 10) **Jako závěrečný výstup projektu Hračkářský průmysl v Krušnohoří. Dvě země – dvě cesty byla uspořádána výstava a vydána rozsáhlá publikace mapující tuto doposud nezpracovanou problematiku.**

Za úspěšné zvládnutí roku 2021 je třeba poděkovat především zaměstnancům OMGM, stejně jako Ústeckému kraji, Statutárnímu městu Most a všem dalším partnerům.

Michal Soukup

1.2 Základní informace

Hlavním posláním OMGM, které je vymezeno ve zřizovací listině, je plnit funkci muzea/galerie ve smyslu ustanovení zákona č. 122/2000 Sb., o ochraně sbírek muzejní povahy, a dle změn některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a to zejména získávat, shromažďovat, odborně zpracovávat a zpřístupňovat sbírky muzejní povahy. S účinností od 1. 1. 2019 došlo ke sloučení tehdejšího Oblastního muzea v Mostě s Galerií výtvarného umění v Mostě a instituce tak rozšířila svoji působnost a získala nový název Oblastní muzeum a galerie v Mostě.

Muzeum sídlí v budově bývalého Státního vrchního reálného gymnázia. Architektonicky významná stavba byla dokončena v roce 1913 a gymnáziu sloužila až do roku 1945, kdy jej vystřídala střední průmyslová škola. Ta budovu využívala až do roku 1981. Teprve od roku 1982 bývalá škola slouží muzejním účelům. Veřejnosti byla slavnostně zpřístupněna po rozsáhlé rekonstrukci dokončené v roce 1996. V průběhu let 2015–2021 byla postupně rekonstruována vytápěcí a vodovodní soustava a realizována výměna střešní krytiny a dokončení půdních prostor.

Zaměření instituce je především regionální. Hlavní sběrnou a badatelskou oblastí je území bývalého okresu Most s přesahy do okresů okolních. Z hlediska geomorfologického sledujeme tři významné krajinné celky – Krušné hory, západní část Českého středohoří a Mosteckou pánev.

OMGM využívalo v roce 2021 ke své výstavní činnosti tzv. hlavní budovu v ulici Čsl. armády 1360.

Zřizovatelem OMGM je Ústecký kraj.

Název:	Oblastní muzeum a galerie v Mostě
Právní forma:	Příspěvková organizace územně samosprávného celku
Zřizovatel:	Ústecký kraj
Datum vzniku:	28. 2. 1888 (jako Stadtmuseum Brůx); změna právní formy 1939; změna právní formy 1945; změna právní formy s účinností od 1. 1. 1961 (jako Okresní muzeum v Mostě); změna zřizovatele 2003 (jako Oblastní muzeum v Mostě)
Sídlo:	Čsl. armády 1360/35, 434 01 Most
IČ:	00080730
Ředitel:	Mgr. Michal Soukup

1.3 Počet zaměstnanců v roce 2021

Ke konci roku 2021 v OMGM pracovalo celkem 34 fyzických osob, přepočtených 30,705 (stav k 31. 12. 2021), z toho je na plný úvazek evidováno 25 zaměstnanců a na zkrácený úvazek 9 zaměstnanců.

K 31. 1. 2021 eviduje OMGM 9 dohod o provedení práce a 15 dohod o pracovní činnosti.

2 Sbírky

2.1 Charakteristika sbírkového profilu instituce

Základ sbírky dnešního OMGM vznikl sběratelskou činností Městského muzea v Mostě a Podkrušnohorského muzea v Mostě. Sbírkou byla doplňována formou darů (např. fond J. K. Beera), vlastním sběrem, převody a také nákupy. V polovině 60. let 20. století bylo s tehdejší Okresním muzeem v Mostě sloučeno Městské muzeum v Horním Litvínově (1964) a Domácké vlastivědné muzeum v Hoře Svaté Kateřiny (1965). Řada sbírkových předmětů pochází ze zaniklých objektů (jako je např. klášter minoritů, piaristická kolej v Mostě apod.) a zcela svébytným fondem je mimořádně cenná osobní pozůstalost baronky Ulriky von Levetzow (1804–1899).

Předměty ve sbírce pocházejí převážně z Mostecka. Část fondu však svým původem přesahuje hranice regionu. Kromě různých míst České republiky obsahuje i jednotlivosti z území Evropy, Asie nebo Afriky. Přírodovědné podsbírkou byly v minulosti obohaceny například kolekcemi Výzkumného ústavu pro hnědé uhlí a Střediska odborné výchovy Generálního ředitelství Severočeských hnědouhelných dolů (před rokem 1990).

Sloučením Oblastního muzea v Mostě s Galeríí výtvarného umění v Mostě došlo ke spojení dvou sbírek pod hlavičkou OMGM. Sbírky OMGM jsou od 1. 1. 2019 dvě – první je sbírka Oblastního muzea v Mostě (sbírka OMM) a druhou sbírka Státní galerie výtvarného umění v Mostě (sbírka GVUM). Obě jsou evidovány pod samostatnými kódy v Centrální evidenci MK ČR. Sbírkou GVUM je nyní uzavřeným celkem a nové přírůstky již do ní nejsou zapisovány.

V roce 2020 byl v Ústeckém kraji zaveden počítačový evidenční systém MUSEION (zahájení převodu dat od března 2020). Pro ten účel jsou průběžně Ústeckým krajem pořádána školení zaměstnanců zaměřená na obsluhu systému. V průběhu roku pokračovaly práce na digitalizaci a evidenci sbírkových předmětů, zejména fotografií a negativů. Část digitalizovaných fotografií je přístupná veřejnosti prostřednictvím profilu OMGM na sociální síti Facebook. Stejně jako v předešlých letech byla prováděna konzervace a restaurování vybraných sbírkových předmětů.

2.2 Stav fondu k 31. 12. 2021

Dosud probíhající inventarizace sbírky zatím neumožňuje stanovit zcela přesný počet předmětů (počet kusů). Podle průběžných výstupů však lze předložit informovaný odhad, který činí 250 tisíc ks.

Sbírkou OMM podle oborového označení sbírek zapsaných v CES (stav k 31. 12. 2021)

Číslo podsbírkou v CES	Název podsbírkou	Počet evidenčních jednotek
2	Petrografická	2 527
4	Paleontologická	1 545
5	Botanická	161
7	Entomologická	1 797
8	Zoologická	764
9	Archeologická	1 471
10	Historická	949
11	Etnografická	1 693
13	Numizmatická	7 286
14	Militária	856
15	Výtvarné umění	5 944

16	Umělecké řemeslo	2 148
17	Uměleckoprůmyslová práce	2 324
18	Knihy (Staré tisky)	1 882
19	Písemnosti a tisky	222
20	Negativy a diapositivy	1 875
21	Fotografie, filmy, videozáznamy a jiná média	710
23	Věda, technika a průmyslová práce	810
24	Další – Hudba	229
24	Další – Ostatní konzervační fond (OKF)	125
25	Jiná – Regionální literatura	2 028
25	Jiná – Různé	151
Celkem		37 497

Sbírka Státní galerie výtvarného umění v Mostě podle oborového označení sbírek zapsaných v CES (stav k 31. 12. 2021)

Číslo podsbírky v CES	Název podsbírky	Počet evidenčních jednotek
15	Výtvarné umění	663

2.3 Akviziční činnost

Akviziční politika OMGM se dlouhodobě zaměřuje na rozšiřování a zhodnocování celého sbírkového fondu. Významné slovo při tvorbě fondu mají samozřejmě jednotliví kurátoři, kteří každý přírůstek do sbírkového fondu obhajují před Poradním sborem pro sbírkovou a akviziční činnost OMGM (dále jen Poradní sbor).

V roce 2021 získalo OMGM do své sbírky předměty především formou darů nebo sběrem. Specifickým případem jsou předměty, které byly převedeny do řádné sbírkové evidence ze starého sbírkového fondu.

V případě darů probíhala komunikace se členy poradního sboru dle jednacího řádu. Poradnímu sboru OMGM byly předkládány příslušné dokumenty (návrh kurátora na bezúplatné nabytí věci movité, fotodokumentace a případně čestné prohlášení o vlastnictví dárce), na základě kterých Poradní sbor předkládá své stanovisko k dané akvizici. Po schválení akvizice nadpoloviční většinou členů Poradního sboru jsou předměty po odborném zpracování zařazeny do sbírky.

V roce 2021 nebyly realizovány akvizice prostřednictvím koupí, ale jen formou darů nebo vlastním sběrem.

2.3.1 Dary

Předměty získané v roce 2021 formou daru

Darovací smlouva	Předmět	Dárce
DS 1/2021	Věšák stojanový	Miroslav Vrba
DS 2/2021	Soubor 14 obrazů, kreseb a grafik Zdeňka Veselého	Pavel Vejrážka
DS 3/2020	Soubor fotografií, dokumentů, knih a oblečení	Karel Našinec
DS 4/2020	Promítačka Meopta Am8, promítací plátno Excellent, kamera Meopta A8G, 12 ks 8mm filmů, zarámovaný grafický list a skleněná likérová souprava art deco.	Elena Schmidtmayerová
DS 5/2020	Obraz Karla Bořeckého Črpák a kytice, olej, plátno, 60 x 50 cm	Eva Poláčková
DS 6/2020	Grafika Bohdana Kopeckého, Krajina u Humboldtů II, dřevořez, papír, 50 x 40,5 cm	Zdena Hůlová

V roce 2021 nabylo OMGM prostřednictvím darovací smlouvy v tabulce uvedené předměty. Darované předměty jsou postupně odborně zpracovávány a jsou opatřeny evidenčními záznamy. Dárce obdržel jeden exemplář darovací smlouvy, popřípadě děkovný list, v němž je potvrzeno jejich zařazení do sbírky OMM.

K nejvýznamnějším předmětům získaným prostřednictvím darovací smlouvy patří soubor obrazů, kreseb a grafik **Zdeňka Veselého**. Zdeněk Veselý patřil mezi nejvýznamnější výtvarníky působící na severu Čech. Darovaný soubor pokrývá témata, která se vztahují ke zdejšímu regionu a těžbě uhlí. Ostatní vybraná díla jsou zvolena tak, aby pokryla celou uměleckou dráhu Zdeňka Veselého od jejích počátků.

Významným darem je rozsáhlý soubor několika desítek kusů fotografií a dokumentů, který OMGM získalo od soukromého dárce Karla Našince. Jedná se o cenný dokumentační materiál, který obsahuje dosud ve sbírce chybějící předměty čistě regionálního rázu.

2.3.2 Vlastní sběr

Nejvýznamnějším zdrojem nových přírůstků přírodovědných podsbírek muzea je terénní výzkum odborných zaměstnanců přírodovědného oddělení, který je zaměřen na regionální sběry z Ústeckého kraje. Tento sběr je součástí systematické sbírkové činnosti muzea.

Přírůstky nabyté terénním výzkumem odborných zaměstnanců tvořily entomologické, botanické a zoologické exempláře, které byly zařazeny do podsbírek entomologie, biologie a zoologie. Celkem bylo vlastním sběrem takto získáno 755 entomologických, biologických a zoologických exemplářů. Z toho 51 exemplářů představuje sbírka měkkýšů, která obsahuje na sucho preparované prázdné ulity měkkýšů z oblasti severozápadních Čech. Uvedený soubor malakologických exemplářů byl evidován pod jedním přírůstkovým číslem a je rozepsán do 41 evidenčních položek systematické evidence. Dále se jedná o 491 exemplářů (sbírka bezobratlých pocházející z území Ústeckého kraje). Jedná se o brouky (222 ks), pavouky (111 ks), štírky (3 ks), ploštice (80 ks), blanokřídlé (72 ks) a zástupce třídy Gordioida (3 ks)). Soubor bezobratlých byl evidován pod jedním přírůstkovým číslem a je rozepsán do 376 evidenčních položek systematické evidence. Do biologické podsbírky bylo získáno 200 herbářových dokladů cévnatých rostlin pocházejících ze sbírkotvorné činnosti z let 2018–2021 převážně v severozápadních Čechách. Celkem jde asi o 160 taxonů, z nichž většina dosud nebyla zastoupena v botanické sbírce OMGM. Soubor cévnatých rostlin byl evidován pod jedním přírůstkovým číslem a je dále odborně zpracováván. Po odborném zpracování bude evidován v systematické evidenci.

Do podsbírky zoologie byl získán Soubor obratlovců podskupin mammalia a aves pocházející z Ústeckého kraje. Soubor obratlovců byl evidován pod jedním přírůstkovým číslem a je rozepsán do 13 evidenčních položek systematické evidence.

2.4 Evidence

Sbírka OMM byla Ministerstvem kultury ČR zapsána do centrální evidence sbírek pod evidenčním číslem sbírky MSM/022-05010/198002 dne 2. 10. 2002.

Stejně jako v minulých letech byly aktualizovány údaje o změnách v evidenci, a to v rámci systému Centrální evidence sbírek Ministerstva kultury ČR, který je přístupný jako on-line webová aplikace.

Nové přírůstky byly zaevidovány do příslušných oborových podsbírek pod evidenčními čísly chronologické nebo systematické evidence. Předměty evidované pouze v chronologické evidenci jsou po náležitém odborném zpracování zařazeny do systematické evidence ve lhůtě stanovené zákonem.

Počty přírůstků chronologické evidence podle způsobu nabytí za rok 2021 (mimo knihovnu OMGM)

Způsob nabytí	Počet př. č.
Sběr (vlastní sbírková činnost a arch. nálezy)	5
Převody ze studijního materiálu (starý muzejní fond)	7
Nákupy	0
Dary	8
Celkem	20

Celkem bylo za rok 2021 zaevidováno 20 přírůstků chronologické evidence (mimo knihovnu OMM). Tyto přírůstky byly zapsány do přírůstkové knihy pod čísly 1/2021 – 20/2021.

Přírůstky chronologické evidence podle oborového členění CES (mimo knihovnu OMM)

Podsbírka dle členění CES	Počet př. č.	Počet ks
2 – Petrografická	1	77
5 – Botanická	1	200
7 – Entomologická	1	491
8 – Zoologická	2	64
9 – Archeologická	1	1
15 – Výtvarného umění	3	4
16 – Uměleckého řemesla	3	8
17 – Uměleckoprůmyslová práce	5	5
21 – Fotografie, filmy, videozáznamy a jiná média	2	179
25 – Různé	1	3

Nejvyšší počet přírůstků představují předměty zařazené do podsbírky entomologické. Jedná se o vlastní terénní sběry, které jsou pořízeny v souladu se sbírkotvornou strategií OMGM.

Významným přírůstkem je bronzový meč s plnou litou rukojetí (Dreiwulstschwert), pravděpodobně typ Illertissen (doba bronzová), nalezený 2. 7. 2021 na Mostecku. Nálezci meč předali v souladu se zákonem o státní památkové péči Krajskému úřadu jako majetek Ústeckého kraje. S ohledem na územní příslušnost naleziště byl následně meč předán do správy OMGM a byl zařazen do podsbírky archeologie přiřazením evidenčního čísla chronologické evidence.

Celkový počet nových evidenčních čísel systematické a chronologické evidence všech podsbírek za rok 2021 nahlášených na CES MK ČR

Podsíbka dle členění CES	Počet evidenčních jednotek
2 – Petrografická	75
4 – Paleontologická	110
7 – Entomologická	328
8 – Zoologická	54
15 – Výtvarné umění	4
16 – Uměleckého řemesla	3
17 – Uměleckoprůmyslová práce	5
20 – Negativy a diapozitivy	494
21 – Fotografie, filmy, videozáznamy a jiná média	446
25 – Různé	1
celkem	1 458

Aktualizace sbírkové evidence pro CES v roce 2021 byla prováděna formou II. stupně systematické evidence, protože přírůstky chronologické evidence jsou ihned zpracovány a evidovány zároveň i v systematické evidenci II. stupně.

Kromě uvedených nových záznamů do CES probíhala také průběžná katalogizace spočívající ve vyřazení přírůstkových čísel a jejich nahrazení novými evidenčními čísly systematické evidence.

Významnou změnou byl převod 418 evidenčních čísel (podskupina kovářská práce) z podsbírk 23 – Věda, technika a průmyslová výroba do podsbírk 16 – Umělecké řemeslo. Kromě toho probíhaly také další dílčí přesuny jednotlivých evidenčních čísel mezi podsbírkami. Tyto změny jsou prováděny v rámci reorganizace sbírkového fondu OMM.

Evidenční čísla zpracovaná ke konci kalendářního roku jsou hlášena Ministerstvu kultury vždy v průběhu ledna následujícího roku. Počty evidovaných čísel se proto liší od počtů čísel aktualizace v průběhu roku kalendářního. O přírůstcích chronologické evidence sbírky OMM je prostřednictvím systému MUSEION informován také Krajský úřad Ústeckého kraje.

Evidence negativů a diapozitivů

Depozitář sbírky skla a uměleckého řemesla

2.5 Udělení reprodukčního práva

V průběhu roku 2021 OMGM udělilo celkem 5 povolení pro reprodukování sbírkových fotografií či jiných artefaktů.

Povolení k reprodukci byla udělena bezplatně pod podmínkou, že subjekt, kterému bylo povolení uděleno, bude postupovat v souladu s autorským zákonem. Za udělené povolení OMGM obdrželo vždy několik výtisků publikací, ve kterých byl obrazový materiál publikován. Povolení byla udělena formou licenční smlouvy nebo smlouvy o poskytnutí práva k užití reprodukce sbírkového předmětu.

OMGM poskytlo statutárnímu městu Mostu prostřednictvím smlouvy souhlas s užitím historických fotografií starého Mostu. Fotografie budou využívány jako podklad pro obrazové přílohy v člancích o historii města, brožurách a pohlednicích.

Povolení k užití fotodokumentace sbírkových předmětů bylo uděleno nakladatelství Knihy Dobrovský, s. r. o., pro knihu Města českých zemí na starých mapách a plánech.

Jedno povolení k užití fotografického materiálu bylo uděleno pro jeho využití v diplomové práci (Filozofická fakulta Univerzity Karlovy).

Společnost Verlagsgruppe Kamprad ze SRN obdržela prostřednictvím smlouvy povolení k užití fotodokumentace sbírkových předmětů pro publikaci s názvem Andreas Hammerschmidt Gemälde nach einem kupferstich aus andachten IV (1646) aus dem 20. jhd.

Ze sbírkového fondu OMGM byly na základě smlouvy s Univerzitou Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem dodány podklady, které tvořily obrazový doprovod pro výstavu s názvem Oživeno designem umístěnou na zámku Valdštejnů v Litvínově.

Ve třech případech žádalo o povolení k reprodukci OMGM. Ve všech případech se jednalo o užití fotografií uměleckých předmětů v propagačních materiálech k výstavě Ivany Štenclové Identikit. Poskytovateli těchto povolení prostřednictvím smluv byli společnost Aarnio, a. s., soukromý majitel Ing. Petr Stark a výtvarnice Ivana Štenclová.

2.6 Inventarizace

Po nástupu nového ředitele (ve funkci od 2. 2. 2015) byla příkazem ředitele č. 004-2015 – Opatření ve věci inventarizace sbírkových fondů ze dne 1. 6. 2015 zahájena mimořádná inventarizace celé sbírky OMM z důvodu velmi vážných nedostatků.

Kromě splnění zákonné povinnosti je cílem mimořádné inventarizace definovat stav sbírky a získat dostatek informací pro konzervaci a restaurování sbírkových předmětů a pro zpřesnění strategie sbírkové činnosti. Poté, co bude postupně inventarizace v jednotlivých podsbírkách protokolárně ukončena, bude možné přistoupit k dalším nápravným opatřením.

Inventarizace jednotlivých oborových podsbírek jsou prováděny na základě dlouhodobého harmonogramu (10letý cyklus) ve smyslu § 3 odst. 1 prováděcí vyhlášky č. 275/2000 k zákonu č. 122/2000 Sb., o ochraně sbírek muzejní povahy, v platném znění.

Účelem a cílem inventarizací je zejména:

- a) ověření, že předměty vedené ve sbírkové evidenci fyzicky existují,
- b) porovnání inventarizovaných předmětů s příslušným záznamem chronologické a systematické evidence, včetně ověření shodnosti a úplnosti evidenčních čísel a počtu kusů,
- c) ověření stavu sbírkových předmětů, zjištění potřeby preparace, konzervace nebo restaurování, případně změny v uložení předmětů.

Inventarizace probíhaly dle § 12 zákona č. 122/2000 Sb., o ochraně sbírek muzejní povahy, v plném znění, podle § 3 vyhlášky MK ČR č. 275/2000 a zákona č. 257/2001 Sb., zákona č. 483/2004 Sb. ve znění zákona č. 186/2004 Sb. a zákona č. 257/2001 Sb., o knihovnách a podmínkách provozování veřejných knihovnických a informačních služeb (knihovní zákon).

Inventarizace sbírkového fondu OMGM podle podsbírek 1. 1. 2021 – 31. 12. 2021

Název podsbírky	Počet inventarizovaných evidenčních čísel	Počet inventarizovaných předmětů (kusů)
8 – Zoologická	210	223
7 – Entomologická	82	15 740
11 – Etnografická	1	1
25 – Různé	5	5
Celkem inventarizováno	298	15 969

Inventarizace probíhaly také v ostatních podsbírkách, přičemž k jejich dokončení a závěrečnému vyhodnocení dojde až v následujícím období. V průběhu inventarizací nebyly v podsbírkách zjištěny nedostatky a byl prokázán soulad s evidenčními záznamy.

V rámci aktuálního inventarizačního cyklu (2012–2022), dle příslušného zákona, byla:

- a) k 28. 4. 2014 ukončena inventarizace podsbírky 5 – Botanická
- b) k 31. 12. 2016 ukončena inventarizace všech podsbírek sbírkového fondu knihovny Oblastního muzea v Mostě, podsbírek 18 – Knihy (Staré tisky), 19 – Písemnosti a tisky, 24 – Ostatní konzervační fond, 25 – Regionální literatura. Dále byla dokončena inventarizace podsbírek 21 – Fotografie, filmy, videozáznamy a jiná média a 16 – Umělecké řemeslo (skupina Historický nábytek)
- c) k 31. 12. 2017 dokončena inventarizace všech sbírkových předmětů podsbírky 7 – Entomologie
- d) k 13. 12. 2018 ukončena inventarizace části podsbírky 15 – Výtvarné umění – podskupina obrazů
- e) k 30. 11. 2019 ukončena inventarizace podsbírky 14 – Militária
- f) k 7. 12. 2020 ukončena inventarizace podsbírky 20 – Negativy a diapozitivy

2.7 Dokumentace

Průběžně se doplňuje fotodokumentace k jednotlivým sbírkovým předmětům, a to jak v náhledové kvalitě pro badatelské účely, tak v tiskové kvalitě pro účely publikování v katalogích výstav a odborných publikacích. Kromě fotodokumentace sbírkových předmětů byla zhotovena řada fotografií pro potřeby výstav (příprava tiskovin, dokumentace vernisáží, instalací apod.). Fotografie byly průběžně pořizovány i ke všem dalším akcím OMGM.

Dokumentace výstavy Ivany Štenclové

2.8 Péče o sbírky

V depozitářích a ve vybraných výstavách probíhá průběžně monitoring podmínek uložení sbírkových předmětů s důrazem na měření teploty a vlhkosti. Všechna vystavená díla v expozicích i na výstavách jsou průběžně kontrolována restaurátory a konzervátory.

2.8.1 Restaurování a konzervace

V roce 2021 byly muzejní knihovně poskytnuty finanční prostředky z dotačního programu Ministerstva kultury Veřejné informační služby knihoven, podprogram č. 6 – VISK 6 – Národní program digitálního zpřístupnění vzácných dokumentů MEMORIAE MUNDI SERIES BOHEMICA na projekt Digitalizace historických vzácných fondů III., ze kterého byl zrestaurován a následně zdigitalizován jeden rukopis ze sbírkového fondu knihovny: **Signatura 27/Ruk (Rukopisy); Přírůstkové číslo: 13201**

LIBER VITAE ET MORTIS Fratrum Minorum Conventualium. In Conventu Pontensi [=Most] S[ancti] P[atris]Francisci defunctorum. Ponti A[nno] 1741 die 26 Martii. 478 stran (z toho 255 nepopsaných).

Před vlastní digitalizací musel proběhnout restaurátorský zásah. Bylo provedeno odkyselení a samotné kompletní restaurování rukopisu. Následně byl dokument zdigitalizován certifikovanou firmou AiP Beroun, s. r. o.

Kromě výše uvedeného zákroku bylo v roce 2021 provedeno dalších 328 konzervátorských zásahů, které vykonali pracovníci Oblastního muzea a galerie v Mostě, a dále pak 30 restaurování.

Restaurovaný a následně digitalizovaný rukopis LIBER VITAE ET MORTIS

2. 9 Prezentace sbírek muzea

2. 9. 1 Stálé expozice

Ze života obyvatel Krušnohoří

Expozice pojatá zčásti jako „studijní depozitář“ představuje zařízené krušnohorské světnice a dílny. Důraz klade na všední život, domácí práce i typická řemesla jako hornictví, punčochářství, krajkářství či hračkářství. Nabízí také pohled na kouzelnou krušnohorskou vánoční atmosféru s betlémy a vánočně vyzdobenou světnicí. Většina exponátů pochází z okolí Litvínova a Hory Svaté Kateřiny. Nejmladší částí expozice (dokončeno v závěru roku 2019) je nová instalace mosteckého betlému řezbáře H. Schembery, který je součástí sbírek již od roku 1926. Ačkoli betlém vznikl v Mostě, napodobuje tradiční betlémy krušnohorské.

Ulrika von Levetzow – Anděl ve třpytu par

V listopadu 2019 byla znovuotevřena nová stálá expozice Ulrika von Levetzow – Anděl ve třpytu par. Expozice nahrazuje předchozí instalaci, proti níž je obohacena zejména o moderní a multimediální výstavní prvky a jazykové mutace. Vystavené exponáty pocházejí z rozsáhlé pozůstalosti Ulriky von Levetzow, která je součástí sbírek mosteckého muzea již od roku 1900. Hlavním výstavním exponátem nové expozice je světově unikátní souprava granátových šperků Ulriky von Levetzow, jedno z nejvzácnějších šperkařských děl nacházejících se na území České republiky. Hlavním odborným partnerem expozice je Národní muzeum Praha.

Předsálí expozice Ulrika von Levetzow – Anděl ve třpytu par.

2.9.2 Výpůjčky

Celkem bylo uzavřeno 24 smluv o výpůjčce sbírkových předmětů – SOV (8 SOV uzavřelo OMGM jako vypůjčitel). Bylo také zpracováno 6 předávacích protokolů. Výpůjčky souvisely převážně s krátkodobými výstavami.

Celkem si OMGM vypůjčilo 132 předmětů a ze svých sbírek naopak zapůjčilo 101 předmětů, respektive evidenčních položek. Smlouvy jsou uzavírány na dobu určitou a v případě dlouhodobých výpůjček jsou pravidelně obnovovány.

Sbírkové předměty jsou pravidelně podle daného harmonogramu kontrolovány za účasti odborných pracovníků. V průběhu roku byla provedena podrobná kontrola předmětů, které má jako dlouhodobou výpůjčku Zámek Nový Hrad v Jimlíně u Loun. V souvislosti s otevřením nové expozice v Obecním muzeu v Nové Vsi v Horách byla v průběhu roku provedena kontrola a restaurátorské ošetření předmětů, které zde má OMGM na základě SOV dlouhodobě umístěné.

Expozice v Obecním muzeu v Nové Vsi v Horách

Expozice na zámku v Jimlíně

2.9.2.1 Sbírkové předměty zapůjčené jiným subjektům

Nejvýznamnějšími akcemi, na které si OMGM vypůjčilo sbírkové předměty, byly výstava s názvem Krušnohoří/Erzgebirge. Umění pozdního středověku, pořádaná Oblastním muzeem v Chomutově, a dále výstava Dávné věky na Žatecku a v širším okolí, konaná v Regionálním muzeu K. A. Polánka v Žatci, na kterou OMGM zapůjčilo předměty ze své petrografické sbírky.

Ostatní smlouvy se týkají dlouhodobých výpůjček. Sbírkové předměty OMGM jsou instalovány v dlouhodobých expozicích Podkrušnohorského technického muzea, Národního památkového ústavu (v děkanském kostele v Mostě), Nového Hradu v Jimlíně, statutárního města Most (externí expozice), Městského úřadu v Litvínově, Kulturního zařízení Kadaň, Horského klubu v Lesné, Obecního muzea v Nové Vsi v Horách a Muzea Brněnska (památník ve Slavkově). Několik předmětů z podsbírký etnografické je dlouhodobě zapůjčeno do zahraničí, do expozice Sudetendeutsche Stiftung v Mnichově.

2.9.2.2 Výpůjčky od jiných subjektů

Na výstavu Ivany Štenclové Identikit si OMGM vypůjčilo od deseti soukromých sběratelů soubor více než 50 výtvarných děl. Další rozsáhlejší výpůjčky byly OMGM realizovány na výstavu Hračkářský průmysl v Krušnohoří. Dvě země – dvě cesty a výstavu Krása jako cíl. Výstava historických terčů a fenomén ostrostřelectví v Oblastním muzeu a galerii v Mostě.

Výpůjčka z Oblastního muzea v Chomutově

Kromě uvedených výpůjček na krátkodobé výstavní projekty má OMGM zajištěny dlouhodobé výpůjčky na předměty pro stálou expozici baronky Ulriky von Levetzow, konkrétně od Památníku národního písemnictví a od soukromého půjčitele. Dlouhodobě je v prostorách OMGM instalován obraz Zahražanský zázrak (též Vraždění jeptišek v Mostě) z majetku Města Mostu. Ve dvou případech jsou v OMGM dočasně uloženy předměty jiného vlastníka, které budou instalovány v rámci stálé expozice.

Obraz Vraždní jeptišek v Mostě z majetku Města Mostu

3 Odborná a výzkumná činnost jednotlivých oddělení

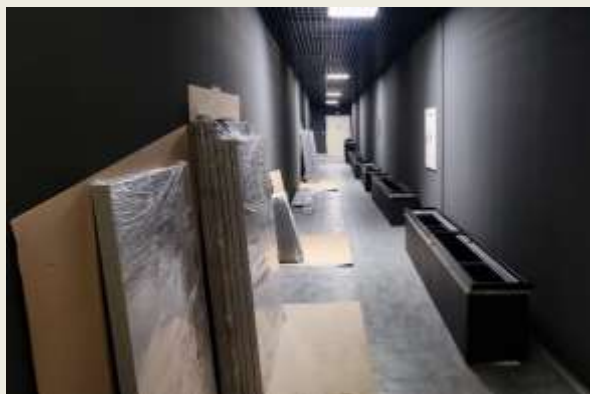
3. 1 Přírodovědné oddělení

I přírodovědného oddělení se dotkla opatření související s pandemií Covid-19. Nicméně zájemci měli možnost navštívit dvě výstavy, a to výstavu Ptačí stavitelé, jejímž kurátorem byl Jaroslav Bažant, a také výstavu Víta Jozy pod názvem Památné stromy Ústeckého kraje. K výstavě Ptačí stavitelé vznikla i série krátkých videí, která je možné shlédnout na našem kanále na youtube.com.

Pokračovaly také práce na nové expozici geologie, která představí minerály a paleontologické nálezy z našeho regionu. Na konci roku byly do prostor instalovány nové vitríny a začaly se do nich umísťovat sbírkové předměty, především minerály ze severozápadních Čech, a také zajímavé paleontologické nálezy z okolních povrchových lomů. Nová expozice tak začíná pomalu získávat jasné obrysy, a pokud se podaří sehnat dostatek finančních prostředků, ve druhé polovině roku 2022 by měla být slavnostně otevřena. V nejbližších letech se začne budovat i nová přírodovědná expozice. Připravena je již koncepce, a díky tomu byla na odbor investic krajského úřadu podána žádost o získání finančních prostředků na její realizaci.

I přes řadu opatření se podařilo uspořádat několik akcí pro veřejnost. Jako každý rok, i letos jsme uspořádali oblíbené přírodovědné vycházky pro veřejnost. V červnu jsme navštívili lesní a luční biotopy v okolí Lužic u Mostu a na začátku listopadu jsme se prošli údolím Radčického potoka. Na obou vycházkách se o odborný výklad postarali botanik Vít Joza, ornitolog Jaroslav Bažant a entomolog Pavel Krásenský. Vít Joza pak na konci listopadu uspořádal pravidelnou dendrologickou vycházku, tentokrát do okolí mostecké nemocnice. Na začátku října proběhla v rámci Festivalu ptactva komentovaná ornitologická vycházka pod vedením Jaroslava Bažanta. Ta zavedla účastníky na rybník Za pilou nedaleko Mariánských Radčic.

Z plánovaných přednášek se uskutečnila pouze přednáška Pavla Krásenského s názvem Parazitě všude kolem nás. Ostatní přednášky byly zrušeny a přesunuty do dalšího roku.

Rekonstrukce geologické expozice

3. 1. 1 Entomologie

Stejně jako v předchozích letech, i v roce 2021 proběhla pravidelná inventarizace entomologické podsbírký. Celkem bylo inventarizováno 15 740 sbírkových předmětů, respektive 81 položek hromadné evidence. Nově byla založena malakologické sbírka, do níž bylo zařazeno celkem 51 měkkýšů. V rámci individuální evidence bylo v roce 2021 do entomologické sbírky zařazeno celkem 491 předmětů. Jednalo se o suché preparáty brouků, ploštic a blanokřídlých a lihové preparáty pavouků a štírků. Pokračovalo se v přípravě dalších exponátů pro zařazení do druhého stupně evidence, kde se jednalo především o zástupce much, kříšů a mnohonožek. Součástí práce kurátora je i determinace entomologického materiálu, a to jak z vlastních sběrů, tak z muzejních a soukromých sbírek. Celkem bylo determinováno více než 400 kusů brouků z čeledi Staphylinidae a přibližně 500 kusů brouků z dalších čeledí. Významné druhy byly zapisovány do databáze NDOP, kterou spravuje Agentura ochrany přírody a krajiny ČR a která slouží jako zdroj informací a podklad pro vyhlášení zvláště chráněných území nebo mapování významných druhů. Všechny nálezy byly také zapisovány do databáze přírůstků, kterou spravuje hlavní kurátor.

Byla provedena také pravidelná dezinfekce depozitáře zoologie a botaniky, a to specializovanou firmou. Navíc byly skříně preventivně ošetřovány Biolitem a pravidelně do nich byly umísťovány levandulové kuličky, které značně omezují vnikání škůdců do sbírkových krabic.

Pokračovalo se také v entomologickém průzkumu vybraných lokalit na území Ústeckého kraje, resp. v okolí Mostu a Chomutova (PR Písečný vrch, NPR Úhošť, NPR Jezerka, PR Březina ad.). Průzkum byl opět zaměřen na skupiny bezobratlých, které jsou ve sbírce málo zastoupeny, případně zcela chybí. Jedná se především o křísy, dvoukřídlé, mnohonožky, pavouky, štírky, blanokřídlé nebo ploštice. Postupně je materiál zpracováván a je zasílán k determinaci specialistům. Pokračovalo se také v entomologickém průzkumu rekultivovaných ploch v lomu Vršany a ČSA. Cílem průzkumu je získat co nejucelenější přehled o fauně bezobratlých vybraných lokalit, a následně výsledky použít pro připravovaná manažerská opatření, a také jako podklad pro vyhlášení maloplošných chráněných území. Na konci roku byl z pověření Krajského úřadu Ústeckého kraje zahájen entomologický průzkum vybraných lokalit na Žatecku, a to přírodních památek Žatec, Stroupeč a Staňkovic.

3. 1. 2 Zoologie

Během roku bylo preparováno 13 obratlovců; jedná se o dermoplastické, kosterní a tekutinové preparáty, které obohatí sbírky muzea, případně mohou sloužit k expozičním účelům.

V roce 2021 pokračovaly terénní výzkumy obratlovců (zejména ptáků) Mostecka. Celkem bylo během 55 exkurzí navštíveno 15 lokalit, na nichž bylo pozorováno 167 druhů ptáků. Zjištěné výsledky byly průběžně vkládány do faunistické databáze České společnosti ornitologické (Avif). Data z lednového pozorování zimujícího ptactva na jezeře Most byla vložena do mezinárodní databáze IWC. Jedná se o projekt Birdlife International, který v České republice koordinuje Fakulta životního prostředí České zemědělské univerzity v Praze. Výsledky květnového pozorování na téže lokalitě byly vloženy do databáze Monitoring hnízdních populací vodních ptáků v ČR, kterou koordinuje Česká společnost ornitologická. Aktivně se účastníme také Liniového sčítání druhů (LSD), což je dlouhodobý monitorovací program České společnosti ornitologické.

Polák kaholka

3. 1. 3 Geologie

V roce 2021 se pracovalo především na přípravě nové geologické expozice. Vybíraly se sbírkové předměty, které budou v nové expozici vystaveny, a pracovalo se na celkové koncepci expozice. Souběžně s tím se prováděla fotografická dokumentace sbírkových předmětů. Celkem bylo v petrografické sbírce zpracováno 241 položek (485 fotografií) a v paleontologické sbírce 66 položek (143 fotografií). Dohromady bylo pořízeno 628 fotografií sbírkových předmětů.

Podařilo se nám získat mineralogickou sbírku z pozůstalosti Ladislava Blahy. Jedná se o stovky ukázek minerálů jak z regionu, tak z východní části republiky nebo ze Slovenska. Součástí daru jsou i knihy, zkameněliny a také dokumenty a předměty s hornickou tematikou. Část minerálů bude dovezena ještě v průběhu roku 2022 a následně bude celý dar katalogizován.

Úspěšně se také rozvinula spolupráce s pracovníky Regionálního muzea v Teplicích a Oblastního muzea v Lounech. Proběhlo několik společných exkurzí na významné mineralogické a paleontologické lokality (např. Jezerní hora u Klášterce nad Ohří, Mýtinka u Perštejna, Měděnec, Kovářská, Loučná pod Klínovcem, Rokle u Kadaně, pískovna u Velké Černoci nebo Dobřčice u Mostu). Navštíven byl také činný lom v Libochovanech, kde bylo nalezeno množství ukázek minerálu chabazitu, z nichž jedna bude představena v nové expozici.

Příprava geologické expozice

3. 1. 4 Botanika

Muzejní botanická podsírka (herbář) se rozrostla o 200 herbářových položek z vlastní sbírkotvorné činnosti kurátora (V. Joza) z posledních let. Dále bylo zpracováno všech 396 položek z nákupu od P. Zdvořáka, včetně jejich nalepení na podkladové kartony tak, aby bylo možné o ně doplnit v rámci katalogizace muzejní sbírkovou databázi.

Pokračovala také katalogizace botanické podsbírký. Zpracováno bylo 974 položek z někdejší sbírky B. Hulána a 200 položek z nového přírůstku (dohromady 1 174 položek). Evidenční databáze botanické podsbírký tak na konci roku zahrnovala již celkem 3 070 položek. Při katalogizaci byla tam, kde to bylo účelné a možné, zároveň provedena taxonomická revize všech položek a přeurčené taxony byly trvale označeny revizními lístky. V případě potřeby byly rostliny také nově přelepeny na podkladové archy a jejich volné části byly uloženy do herbářových kapsiček.

Z hlediska evidenční práce i vědeckého využití došlo u botanické podsbírký k zásadnímu posunu. Celá herbářová podsbírká byla totiž pod mezinárodní zkratkou MOST zaregistrována v celosvětové databázi herbářových sbírek Index Herbariorum, spravované New York Botanical Garden. V Ústeckém kraji jde teprve o třetí sbírku tohoto typu (po Litoměřicích a Chomutově). Tento krok podstatně zpřístupní muzejní herbářovou sbírku odborné veřejnosti a v budoucnu také značně usnadní veškerou evidenční i jakoukoliv vědeckou práci s naším herbářovým materiálem (např. při odborných taxonomických revizích). Zkratka MOST začala být hned využívána pro převod celé sbírky do nové jednotkové evidence. (Sbírka byla dosud vedena pouze v hromadné evidenci, aniž by byl znám její přesný rozsah.)

V průběhu celého roku probíhala úplná fyzická inventura všech položek botanické podsbírký OMGM, která byla ještě před koncem roku uzavřena. Sbírková místnost byla (společně s entomologickou a zoologickou podsbírkou) jednorázově ošetřena fumigantem. Celá botanická podsbírká byla rovněž vymrzána a ochrana podsbírký byla podpořena rozmístěním repelentů s dlouhodobým účinkem.

Regionální botanický terénní výzkum, který je zaměřený především na dokumentaci květeny severozápadních Čech, pokračoval poněkud více na Mostecku, Ústecku a Teplicku. Jeho součástí byl také výzkum lokalit ohrožené halofilní (slanomilné) květeny v severozápadních Čechách, probíhající už řadu let. Asi 250 dokladů rostlin pořízených vlastním terénním sběrem bylo předběžně připraveno k zpracování do botanické podsbírký.

Fotografie z jedné z přírodovědných vycházek

3.2 Galerijní a společenskovoední oddělení

3.2.1 Historie

Rok 2021 byl v Oblastním muzeu a galerii v Mostě věnován 600. výročí bitvy u Mostu. Získali jsme dotaci od statutárního města Mostu na prezentaci tohoto výročí, a to zejména pro děti a mládež. Díky tomu se uskutečnila

řada aktivit. Byl vydán komiks, který se setkal s velkým úspěchem, a brožura Žižka a Mostečtí, která obsahuje čtyři pověsti, které se k této bitvě vztahují. V září se také konal workshop s ilustrátorkou komiksu Katrin Buttigovou, několik přednášek a seminář pro pedagogy. Z ohlasů pedagogů víme, že komiks i publikace hojně využívají v hodinách dějepisu a českého jazyka a podobu, která je dětem srozumitelná a která zpracovává téma bitvy u Mostu, velice přivítali.

Křest komiksu Bitva u Mostu 1421 a publikace Žižka a Mostečtí

Všem těmto aktivitám předcházelo pramenné bádání k událostem roku 1421 v Podkrušnohoří s komplexním rozбором pramenů. Byla provedena analýza známých písemných pramenů z první a druhé poloviny 15. století, doplněných o jejich pozdější redakce (tzv. Husitská kronika Vavřince z Březové, Staré letopisy české – hlavně jejich východočeská varianta – a také tzv. Kronika univerzity pražské, Kronika velmi pěkná o Janu Žižkovi, družiníku krále Václava, Historie česká / Historia Bohemica od Aenea Silvia Piccolominiho, německý překlad nedochovaného latinského díla mosteckého rodáka Johannese Lea, Kronika Starého kolegiáta pražského a Kronika Beneše minority). To vše bylo doplněno o studium dostupné české i zahraniční literatury, včetně konzultací s prof. PhDr. Petrem Čornejem, DrSc. Práce se soustředila hlavně na události z jara 1421 (pražsko-táborská výprava – Kadaň, Chomutov), léta (pražská výprava proti Mostu) a podzimu (II. křížová výprava proti husitům – Kadaň a Žatec) roku 1421. Výstupem badatelské činnosti byla konference i přednášky pro veřejnost a v dílčím výsledku by se měly poznatky k tomuto tématu objevit i v písemné podobě (časopis Pod Hněvínem, sborník Comotovia 2021).

Ve spolupráci s knihovnou Vojenského historického ústavu Praha byl také proveden předběžný odborný výzkum srážky u Mostu z roku 1779. Jedná se o základní rozbor pruských pramenů, zvláště Schauplatz des Baierischen Erbfolgekrieges, v porovnání s relacemi ze strany rakouské a archivními materiály. Další směřování výzkumu této velice zajímavé, ale poměrně neznámé události je navázáno na její možné publikační zpracování.

Základní badatelská činnost se uskutečnila k loňskému výročí 400 let od staroměstské exekuce. Jednalo se hlavně o souhrn pramenů a literatury ke dvěma z „českých pánů“ majících vztah k našemu regionu, Bohuslava z Michalovic a Maxmiliána Hošťálka z Javořice. Výstupem bádání je krátký televizní dokument **K smrti pospícháme**, na kterém OMGM spolupracovalo s Městským muzeem v Kadani.

V roce 2021 proběhlo také konzultační jednání a externí pomoc výzkumnému týmu doc. Mgr. Marie Koldinské, Ph.D. (Ústav českých dějin FF UK) při řešení projektu k 400. výročí bitvy na Bílé hoře. Jednalo se o konzultace doktorandů (Mgr. O. Foltýn, Mgr. P. Prouza) pracujících na tomto projektu. Veškeré konzultace se týkaly práce na připravované typologii sférických projektilů a jejich možného datování do období 17. století.

3.2.2 Archeologie

V roce 2021 nadále probíhalo uspořádávání staré sbírky a nálezů ze starého Mostu předaných do muzea z ÚAPPSZČ. Tyto artefakty byly zároveň zpřístupňovány badatelům. Sbírkou byla rozšířena o několik předmětů (v současné době probíhá jejich zpracování) předaných nálezci a místa nálezů byla dokumentována. Nejvýznamnějším přírůstkem sbírky je nepochybně bronzový meč typu Aldrans z mladší doby bronzové.

Na Mezinárodním dni archeologie, věnovaném především bitvě u Mostu roku 1421, byla představena činnost archeologů formou experimentu i prezentací, vystaveny byly mimo jiné artefakty dokumentující život a války v první polovině 15. století i fotografie z archeologických výzkumů v Nesvěticích.

V součinnosti s Archeologickým ústavem AV ČR (dlouhodobá spolupráce) se i v roce 2021 několik pracovníků muzea seznámilo s terénním výzkumem zaniklé středověké vsi Nesvětica. Nálezy z tohoto výzkumu budou časem převedeny do muzea. Činnost našeho pracoviště byla prezentována v médiích a také formou přednášek.

Terénní výzkum zaniklé středověké vsi Nesvětica

3.2.3 Výtvarné umění

Ve výstavních prostorách hlavní budovy muzea proběhly v roce 2021 dvě výstavy, a to Ivana Štenclová. Identikit a Krása jako cíl. Výstava historických terčů a fenomén ostrostřelectví v Oblastním muzeu a galerii v Mostě. Původně plánovaná výstava Tomáše Švédy byla po dohodě s výtvarníkem i autorem výstavy přeložena kvůli uzavření muzea z důvodu vládních nařízení až na rok 2022. V ročním předstihu byl také zpracován výstavní plán na rok 2023 a výhled na rok 2024.

Hned v lednu začala náročná příprava pro transport našich nejzákladnějších děl na výstavu Krušnohoří / Erzgebirge. Umění pozdního středověku, která se konala v Chomutově a byla jedním z výstupů projektu Umění pozdního středověku v hornické oblasti Krušnohoří. Vzhledem k uzavření OMGM bylo třeba částečně přehodnotit plán výstav. V polovině dubna jsme se rozhodli s ohledem na zlepšující se epidemii koronaviru oslovit výtvarnici Ivanu Štenclovou s návrhem, že bychom uspořádali její výstavu již na konci května, to znamená necelý měsíc a půl po tomto rozhodnutí.

Realizovat výstavu Ivana Štenclová. Identikit bylo možné nejen díky velkému nasazení všech, kteří s její přípravou pomáhali, ale i díky samotné Ivaně Štenclové, která na tento výstavní projekt, uskutečněný v takto rekordním čase, přistoupila a byla velmi nápomocná ve všem, co bylo pro úspěšnou realizaci výstavy potřeba. Díky jejímu skvělému webu mohl být i výběr děl uskutečněn výjimečně touto formou, protože v době vládních opatření nebylo možné přijet vybrat díla přímo do jejího ateliéru. I v průběhu přípravy výstavy přicházela Ivana Štenclová stále s dalšími skvělými nápady, jak ještě lépe výstavu prezentovat a přiblížit její unikátní techniku návštěvníkům. Vznikl tak krátký film, v němž autorka dokumentuje vznik jednoho svého díla. To bylo také vystaveno, takže bylo možné při prohlížení filmu sledovat tvorbu jeho jednotlivých částí.

V září 2021 byla zahájena výstava Krása jako cíl. Výstava historických terčů a fenomén ostrostřelectví v Oblastním muzeu a galerii v Mostě. Téma této výstavy bylo zvoleno s ohledem na bohatou sbírku historických

terčů, kterou OMGM má. Vzhledem k tomu, že se jedná v podstatě o vizuální díla, umístěná v podsбірce Výtvarné umění, splňovala tato výstava, připravená historikem Jiřím Šlajsnou, kritéria pro využívání tohoto výstavního prostoru a podmínku, že by se mělo jednat buď o artefakty výtvarného umění, nebo o spojení výtvarného umění a dalších blízkých oborů. Vernisáž výstavy byla spojena s komentovanou prohlídkou v rámci Muzejní noci.

I když se uzavření OMGM zpočátku zdálo být velmi limitující pro navštěvování výstav, naopak otevřelo nové možnosti prezentace výstav v podobě virtuálních prohlídek, které si návštěvníci velmi oblíbili. V podsбірce výtvarného umění byl vytvořen plán na inventarizaci grafiky a kreseb, a dále pak koncept nového lokačního systému v depozitáři obrazů. V roce 2021 byly také zahájeny přípravy na realizaci stálé expozice, která představí nejvýznamnější díla ze sbírek výtvarného umění, zejména z období pozdního středověku.

Panna Orleánská (ze sbírek Oblastního muzea v Chomutově)

Výstava Krása jako cíl

3.2.4 Pomocné vědy historické

Genealogie

V roce 2021 probíhala předběžná badatelská činnost a přípravné práce k výstavě **Vestonia – Renesanční Sapfo** – k životu a dílu Alžběty Westonové – Vestonie. Byly zpracovány základní práce na genealogii rodiny Weston, Kelley a měšťansko-zemanského rodu z Písnice. Hlavní prací pak bylo poznání a propojení vztahu mezi rodinami Kelley a z Písnice i základní ověřovací práce na teoriích původu rodu Westonů. Hlavním zdrojem byly prameny v Národním archivu v Praze (fond DZV, fond SM) a v SOA Třeboň (fond Cizí statky, Velkostatek Třeboň). Dalšími zdroji byly digitalizované genealogické práce uložené v zahraničních knihovnách (Harvard Library – <https://library.harvard.edu>, a v The British Library – <https://www.bl.uk/catalogues-and-collections>) a specializované genealogické weby (např. <https://www.gedbas.genealogy.net>).

3.2.5 Etnografie

V roce 2021 pokračovala inventarizace, očišťování exponátů a jejich přeskupování v rámci studijního depozitáře/stálé expozice Ze života obyvatel Krušnohoří. Řada badatelských úkonů byla naplňována v rámci projektu Hračkářský průmysl v Krušnohoří a některé exponáty byly zařazeny jak do publikace, tak do výstavy. Podařilo se identifikovat mnohé nesprávně zařazené či poškozené předměty.

3.2.6 Restaurování a konzervace

V roce 2021 bylo provedeno celkem 328 konzervátorských zásahů, které prováděli konzervátoři Oblastního muzea a galerie v Mostě, a dále pak 29 restaurování, které uskutečnili přímo pracovníci muzea. Mezi zrestaurovanými exponáty byl například hrací stůl z počátku 19. století nebo šest židlí z konce 19. století. Všichni pracovníci restaurátorských a konzervátorských dílen OMGM se také podíleli na přípravách a instalacích všech výstav, včetně transportů (výtvarné umění). Náročná byla zejména výstava Krása jako cíl. Výstava historických terčů a fenomén ostrostřelců v Oblastním muzeu a galerii v Mostě, která představila sbírku terčů OMGM i terče vypůjčené z muzeí v Lounech, Slaném, Chomutově a Ústí nad Labem. Terče z naší sbírky procházely před výstavou restaurováním a konzervováním, které vyžadovalo spolupráci hned několika restaurátorů. Díky tomu je celá tato sbírka po vyjmutí z depozitáře kompletně ošetřena.

3.3 Oddělení knihovny a dokumentace

3.3.1 Knihovna

Knihovna OMGM je veřejně přístupnou základní knihovnou se specializovaným fondem, evidovanou na Ministerstvu kultury ČR pod evidenčním číslem 1156/2002, se siglou MOE 002. Knihovna aktivně přispívá do Souborného katalogu ČR (SK ČR) a je zařazena do databáze Centrální adresář knihoven a informačních institucí v ČR (ADR). Pro katalogizaci svých fondů využívá evidenční knihovnický systém Clavius, firmy Lanis Tabor.

Pracovnice knihovny jsou individuálními členkami Svazu knihovníků a informačních pracovníků ČR SKIP a Knihovnické komise Asociace muzeí a galerií ČR (AMG). Vedoucí knihovny zároveň vykonává funkci zástupce Ústeckého kraje ve Výkonném výboru Komise muzejních knihoven České republiky AMG pro období 2019–2022.

K 31. 12. 2021 činil fond knihovny přibližně **42 660 evidovaných knihovnických jednotek**. Z toho je **4281 kusů sbírkového fondu** nahlášeného do Centrální evidence sbírek MK ČR (CES).

Fond je rozdělen do dvou základních částí – sbírkové (se čtyřmi podsbírkami) a specializované.

Nejhodnotnější část tvoří historické fondy (rukopisy, staré tisky, ostatní konzervační fond) a regionální literatura mapující především oblast Mostecká, přilehlé části Krušných hor, Podkrušnohorské pánve a Českého středohoří. Po obsahové stránce se zaměřuje na odbornou literaturu a periodika zejména z oblastí hornictví, přírodních věd a rekultivací.

Exkurze žáků základní školy v muzejní knihovně

Knihovna se v průběhu celého roku podílela na celé řadě akcí uspořádaných muzeem a zároveň se snažila i samostatně prezentovat svou činnost veřejnosti. Bohužel z důvodu opatření přijatých v souvislosti s epidemií Covid-19 byla řada plánovaných akcí zrušena či přesunuta. Knihovna byla též ze stejných důvodů část roku veřejnosti uzavřena a probíhalo pouze omezené vyřizování badatelských požadavků převážně elektronickou formou.

V rámci **Týdne knihoven** proběhla dne 6. 10. 2021, z důvodu koronavirové krize několikrát přeložená přednáška pana Dr. Jiřího Wolfa nazvaná *Mor v roce 1680 na Mostecku, Teplicku a zdejší řeholníci*. Dále knihovna připravila dne 8. 10. 2021 program pro žáky 6. třídy 10. ZŠ v Mostě – Seznámení s muzejní knihovnou. Na tyto akce navázala dne 10. 11. 2021 přednáška Dr. Jiřího Wolfa nazvaná *Ruská filozofie Stříbrného věku*.

Pracovnice knihovny se aktivně podílely na přípravě a průběhu **Muzejní noci 2021** (24. 9. 2021), věnované ostrostřelcům, včetně vernisáže výstavy střeleckých terčů *Krása jako cíl*. Výstava historických terčů a fenomén ostrostřelců v Oblastním muzeu a galerii v Mostě. Do této výstavy zároveň přispěla tematickou ukázkou knih ze svého fondu. Knihovna také připravila doprovodný program v rámci **Mezinárodního dne archeologie** dne 16. 10. 2021. Ze svých sbírek knihovna vybrala a veřejnosti představila **Exponáty měsíce** na měsíc únor – rukopis Gebethbuch – modlitební knihu s věnováním neznámé dívky z konce 18. století – a na měsíc září – rukopis A. Novák, *Zoologie* – školní sešit gymnaziálního studenta z 1. poloviny 19. století. V letních měsících se pracovnice aktivně podílely na přípravě a průběhu programu pro příměstský tábor při Oblastním muzeu v Chomutově. Knihovna opět přispěla několika články do dalšího čísla muzejního periodika *Pod Hněvínem* a vedoucí knihovny byla i nadále členkou redakční rady.

Knihovna prezentovala svou činnost i ve spolupráci s médii a dalšími institucemi. Vedoucí knihovny Diana Šlajsnová Kvapilová připravila pro Univerzitu volného času při Městské knihovně v Litvínově **cyklus tří přednášek *Bylinkování v muzejní knihovně***. Tyto přednášky byly z důvodu koronavirových opatření natočeny a zveřejněny v elektronických médiích knihovny a muzea. V březnu byl pak natočen ve studiu *Ponte Reports* rozhovor s Dianou Šlajsnovou Kvapilovou týkající se tématu jarních a velikonočních zvyků. V prostorách muzea a expozice *Ulrika von Levetzow – Anděl ve třpytu par* proběhlo natáčení filmu *Krajinou vína* ČT Brno s knihovnicí paní Alenou Kvapilovou spojené zároveň s rozhovorem v Českém rozhlasu.

Knihovna také pravidelně připravovala příspěvky na **www stránky a Facebook muzea a galerie**, které se týkaly činnosti knihovny, vybraných zajímavých knih z jejích podsbírek, ale také akcí a událostí v knihovně a vybraných nových přírůstků do fondu. Zejména pravidelné přispívání na facebookový profil OMGM se v době vládní uzávěry stalo jednou z aktivních možností prezentace veřejnosti.

V roce 2021 byly knihovně poskytnuty finanční prostředky z dotačního programu Ministerstva kultury ČR *Veřejné informační služby knihoven*, podprogram č. 6 – VISK 6 – Národní program digitálního zpřístupnění vzácných dokumentů *MEMORIAE MUNDI SERIES BOHEMICA* na projekt *Digitalizace historických vzácných fondů III*. Díky tomu mohl být zrestaurován a digitalizován další rukopis ze sbírkového fondu. Knihovna tak navázala na své úspěšně zrealizované projekty digitalizace z let předešlých. V návaznosti na tyto projekty a přidělené dotační prostředky z let 2019, 2020 i 2021 byla knihovnou na podzim 2021 opět podána žádost o grant z výše uvedeného dotačního programu Ministerstva kultury ČR na rok 2022, tentokrát na digitalizaci jednoho rukopisu. S tím souvisí tradiční spolupráce s autorizovanou firmou AiP Beroun, která digitalizaci knih realizuje.

Badatelské služby

Knihovna poskytuje především prezenční výpůjčky a je využívána zejména odbornými badateli, studenty středních a vysokých škol i ostatní veřejností. Vedle funkce knihovnicko-informační plní ještě funkci konzervační. Jedná se o sbírkotvornou činnost zaměřenou na doplňování, uchovávání a ochranu sbírkových fondů. Tím je rovnocenná ostatním sbírkovým oddělením OMGM.

Knihovna má také na starosti distribuci a s tím spojený adresář pro výměnu publikací za **Sborník Oblastního muzea v Mostě, řada přírodovědná** a ostatní vydávané publikace a periodika. To se týká i povinných výtisků a výměny s ostatními knihovnami a institucemi v rámci Ústeckého kraje, České republiky i v zahraničí. Knihovna spravuje a pravidelně doplňuje knihovničku se čtenářským koutkem pro návštěvníky umístěnou v recepci OMGM.

Výpůjčky z fondu knihovny v roce 2021:

	Počet vypůjčených svazků
Výpůjčky badatelé	1 014
Z toho sbírkový fond	63
Výstavy, expozice, akce atd.	37
Z toho sbírkový fond	17
Celkem vypůjčeno	1 051

Badatelské služby knihovny v roce 2020:

	Počet badatelů
Externí osobně	36
Celkový počet evidovaných	1 063
Roční přírůstek	2
Celkem požadavků	1 313

3. 3. 2 Dokumentace

Úsek dokumentace zajišťuje správu fotoarchivu OMGM a odbornou péči o podsbírkou 20 – Negativy a diapozitivy – a 21 – Fotografie, filmy, videozáznamy a jiná média. Stav obou těchto fondů byl v roce 2015, při změně vedení instituce, katastrofální. Rozhodnutím bývalé ředitelky nebyly fotografie ani negativy až na výjimky zapsány v roce 2002–2003 do CES MK ČR, čímž se z nich stal de facto pouhý studijní fond. Ten byl roztříděn podle zavádějících kategorií a smíchán s reprodukcemi. Mnohé exempláře byly poškozeny a zašpiněny.

Teprve se zahájením prací na projektu Panoráma starého Mostecka došlo k postupnému očištění, zabalení a naskenování skleněných negativů a diapozitivů, které pak byly i nově evidovány. K 31. 12. 2021 bylo digitalizováno již cca 3 600 skleněných negativů (černobílých i kolorovaných) z doby mezi lety 1880–1945 v evidenční řadě počínaje číslem FDS-000001. Z toho přibližně 2 800 ks je naskenováno ve vysokém rozlišení 4 800 dpi.

Zkušenosti z ošetřování, digitalizace a uložení skleněných negativů a diapozitivů byly aplikovány v rámci stejné podsbírkou (20) i na negativy z filmového materiálu o různých formátech (35 mm, 60 x 60 mm, 60 x 90 mm atd.). K 31. 12. 2021 se podařilo očistit, zabalit a v náhledové kvalitě naskenovat cca 10 000 políček nejrůznějších fotografických filmů z let 1920–1980 a připravit k evidenci v řadách N01- až N20- Vzhledem k tomu, že většinou obsahují obrazové záznamy o dnes odtěžené krajině Mostecka, jsou vysoce cennou a nenahraditelnou součástí sbírky.

Co se týče podsbírkou 21 (Fotografie, filmy, et.), pak očišťování, revize, skenování a příprava evidence starých fotografií a pohlednic probíhala souběžně s negativy. K 31. 12. 2021 bylo naskenováno a částečně evidenci zpracováno na 500 ks fotografií v evidenční řadě počínající číslem FOTO-000001 a 1 500 pohlednic v evidenční řadě počínající číslem P-000001.

Této náročné práce se ujalo Ekonomické oddělení OMGM, které v období uzavření muzea z důvodu vládních pandemických opatření dalo k dispozici pro tuto činnost pracovnice pokladny a návštěvnické recepce. Jejich výpomoc se osvědčila natolik, že i po otevření muzea v době běžného provozu, pokud v muzeu nejsou návštěvníci, nadále pomáhají se zpracováním, evidencí a inventarizací sbírky fotografií a pohlednic.

Průběžně probíhalo také rozšiřování podsbírek (zejména pohlednic), obohacení sbírek o nové sbírkové předměty (snímky Jaroslava Bejčka a další) a vyčlenění budoucí evidenční řady Pohlednice. Na svěřeném úseku byly operativně vyřizovány **badatelské a rešeršní služby** pro odborné pracovníky OMGM, studenty, badatele, úřady státní správy a ostatní instituce. Nejvýznamnějších badatelských dotazů bylo přibližně 200, a to prostřednictvím e-mailu, osobně, telefonicky či prostřednictvím Facebooku.

V průběhu celého roku byla prováděna **dokumentace regionu** – fotografování a zaznamenávání údajů a jejich evidence a také **výběr a popis digitálních fotografií** z akcí OMGM pro jejich archivaci a další použití dle nejrůznějších požadavků (články, badatelské dotazy atd.)

Negativy ze sbírek OMGM

3.4 Ediční a publikační činnost pracovníků OMGM

Pod Hněvínem 5/2021

- Soukup, Michal (2021): Úvod. Pod Hněvínem 5/2021, s. 3
Losos, Ludvík (2021): Julinky. Pod Hněvínem 5/2021, s. 4–5
Kvapilová, Alena (2021): Osud třebívlické zámecké knihovny z pozůstalosti baronky Ulriky von Levetzow, s. 5–9.
Kvapilová, Diana; Kvapilová, Alena (2021): Vestonia a její Poemata, Pod Hněvínem 5/2021, s. 10–11
Šlajsa, Jiří (2021): Maxmilián Ulysses říšský hrabě Browne, III. baron de Camus and Montany, aneb „Divoká husa“ od Lovosic, Pod Hněvínem 5/2021, s. 12–14
Šlajsa, Jiří (2021): Pěší pluk Browne (Infanterie-Regiment Browne), Pod Hněvínem 5/2021, s. 14–15
Soukup, Michal (2021): Vyprávění Heinricha Loose o starém Mostě, slovem i obrazem, Pod Hněvínem 5/2021, s. 16–18
Soukup, Michal; Balášová, Michaela (2021): Nápisové památky Mostecka II. – zvon z kapličky ve Střimicích, Pod Hněvínem 5/2021, s. 19
Soukup, Michal; Setvák, Jan (2021): Fotografické procházky Jaroslava Bejčka, Pod Hněvínem 5/2021, s. 20–23
Podhorský, Jan; Soukup, Michal (2021): Archeologický fenomén Mostecka – Nesvětica, Pod Hněvínem 5/2021, s. 24–27
Kvapilová, Diana (2021): Střípky z muzejní knihovny aneb Co se u nás událo v roce 2020 ve stínu koronaviru, Pod Hněvínem 5/2021, s. 28–30
Krásenský, Pavel; Bažant, Jaroslav; Dvořák, Pavel (2021): Babí léto na kole i pěšky. Pod Hněvínem 5/2021, s. 30–31
Šlajsa, Jiří (2021): Mezinárodní den archeologie 2020–2021, Pod Hněvínem 5/2021, s. 31–32
Kvapilová, Alena (2021): Příběh jedné ložnice, Pod Hněvínem 5/2021, s. 32–36
Odborní pracovníci OMGM (2021): Exponáty měsíce, Pod Hněvínem 5/2021, s. 37–40
Kvapilová, Diana (2021): Školní tabule cti, Pod Hněvínem 5/2021, s. 40–41
Šlajsa, Jiří (2021): Hrot ze žerdi tělesného praporu pěšího pluku Browne z roku 1745, Pod Hněvínem 5/2021, s. 41–42
Dvořák, Zdeněk; Dvořák, Pavel (2021): Ježovka ze Sviněk, Pod Hněvínem 5/2021, s. 42
Dvořák, Pavel (2021): Fosilní pryskyřice ze severozápadních Čech, Pod Hněvínem 5/2021, s. 43–44
Dvořák, Pavel (2021): Vršanské koule – mýtus a skutečnost, Pod Hněvínem 5/2021, s. 44–45
Joza, Vít (2021): Památné stromy Mostecka a Litvínovska 2. – Lípy u Božích muk v Janově, Pod Hněvínem 5/2021, s. 45–46
Krásenský, Pavel (2021): Létající drahokamy jezeřského arboreta, Pod Hněvínem 5/2021, s. 46–49
Krásenský, Pavel (2021): Nepřátelé mšic, Pod Hněvínem 5/2021, s. 50–52
Krásenský, Pavel (2021): První typový exemplář ve sbírkách muzea, Pod Hněvínem 5/2021, s. 52–53
Krásenský, Pavel (2021): Sněžnice lesklá aneb sněžná blecha, Pod Hněvínem 5/2021, s. 54
Bažant, Jaroslav (2021): Ornitologické zajímavosti z Lenešického rybníka u Loun, Pod Hněvínem 5/2021, s. 52–57
Bažant, Jaroslav (2021): Mezinárodní sčítání vodních ptáků na jezeře Most, Pod Hněvínem 5/2021, s. 58–59

Další publikační činnost

- Bažant, Jaroslav (2021): Obojživelníci a plazi naší krajiny. – TEMA, Most, č. 2, s. 26–27
Bažant, Jaroslav (2021): Ptáci v naší krajině. – TEMA, Most, č. 3, s. 32–33
Bažant, Jaroslav (2021): Savci Mostecka. – TEMA, Most, č. 4, s. 32–33
Joza, Vít (2021): Jihoamerická vranožka podvojná (*Lepidium didymum* L.) ve Varnsdorfu opět po 85 letech. – Mandava [vlastivědný sborník], Varnsdorf, 2021: 3 pp.
Krásenský, Pavel (2021): „Nech brouka žít“. – TEMA, Most, č. 1, s. 6–7
Krásenský, Pavel (2021): Snovačka *Carniella brignolii* (Araneae: Theridiidae), nový druh pavouka pro faunu České republiky. – Pavouk, Zpravodaj České arachnologické společnosti, č. 51, s. 3–4
Krásenský, Pavel; Moravec, Pavel; Nakládal, Oto; Rébl, Karel; Sabol, Ondřej; Vonička, Pavel; Vávra, Jiří Ch. (2021): Faunistic Records from The Czech Republic. Coleoptera: Staphylinidae: Aleocharina, Paederinae, Staphylininae, Tachyporinae. – Klapalekiana, Praha, 57
Soukup, Michal (2021): Factum est factum. – TEMA, Most, č. 1, s. 23
Soukup, Michal (2021): Factum est factum. – TEMA, Most, č. 2, s. 17

Soukup, Michal (2021): Factum est factum. – TEMA, Most, č. 3, s. 31
Soukup, Michal (2021): Factum est factum. – TEMA, Most, č. 4, s. 30

3.5 Členství v profesních uskupeních

Oblastní muzeum a galerie v Mostě je členem ICOM a Okresní hospodářské komory v Mostě.

Individuální členství

Jaroslav Bažant

Česká společnost ornitologická
Volné sdružení výtvarníků PAS

Pavel Dvořák

Bílinská přírodovědná společnost

Vít Joza

Česká botanická společnost (ČBS)
Severočeská pobočka ČBS
Český svaz ochránců přírody, ZO ČSOP Launensia

Pavel Krásenský

Česká společnost entomologická
Česká společnost arachnologická
Curculio institut (Německo)
člen redakční rady Sborníku Oblastního muzea v Mostě
šéfredaktor časopisu Pod Hněvínem

Alena Kvapilová

Svaz knihovníků a informačních pracovníků (SKIP)
Asociace muzeí a galerií České republiky, Knihovnická komise

Diana Kvapilová

Svaz knihovníků a informačních pracovníků (SKIP)
Asociace muzeí a galerií České republiky, Knihovnická komise, členka Výkonného výboru Knihovnické komise AMG ČR, zástupkyně Knihoven muzeí a galerií Ústeckého kraje

Dagmar Pícová

Asociace muzeí a galerií České republiky, Komise konzervátorů-restaurátorů, pracovní skupina restaurátorů textilu

Michal Soukup

ČAS – Česká archeologická společnost
Člen správní rady Podkrušnohorského muzea v Kopistech
Člen hodnotící komise programu ISO B při Ministerstvu kultury České republiky
Člen/prízivce Spolku zubnické muzeální železnice

Jiří Šlajsna

Člen Krajské komise pro tradiční lidovou kulturu
Akviziční komise Oblastního muzea a galerie v Mostě
Akviziční komise Oblastního muzea v Litoměřicích
Akviziční komise Oblastního muzea v Lounech
Člen sekce vojenské historie a militárních sbírek ICOM
Předseda revizní komise ArcheoSever, o. p. s.

ČAS – Česká archeologická společnost
C.E.N.S. – Central European Napoleonic Society / Středoevropská napoleonská společnost

Petr Vágner

ČAS – Česká archeologická společnost
C.E.N.S. – Central European Napoleonic Society / Středoevropská napoleonská společnost

Miroslav Vrba

Asociace muzeí a galerií České republiky, Komise konzervátorů-restaurátorů

3.6 Účast na odborných seminářích a dalších odborných akcích

I v roce 2021 byla řada pravidelných konferencí a seminářů zrušena z důvodu protiepidemických opatření a některé z nich proběhly opět pouze on-line formou. Nicméně proběhl **seminář zoologů** muzeí, který se uskutečnil na Zlínsku v Chatě pod Tesákem v termínu od 15. do 17. září. Semináře se zúčastnil kurátor entomologické sbírky Pavel Krásenský. Vít Joza se zúčastnil semináře **Botanické dni**, který pořádala Asociace muzeí a galerií České republiky ve spolupráci s Ministerstvem životního prostředí Slovenskej republiky. Ten proběhl na Slovensku ve Velké Fatře v termínu od 7. do 11. června 2021. Vít Joza se také zúčastnil **60. celostátního floristického kurzu České botanické společnosti**, který se konal v Teplicích od 11. do 17. července 2021.

Konference konzervátorů-restaurátorů, pořádané (po vynucené dvouleté covidové pauze) v Klatovech ve dnech 7 – 9. 9. 2021, se zúčastnili všichni pracovníci restaurátorských a konzervátorských dílen, jmenovitě Dagmar Čechová, Lucie Marková, Dagmar Pícová a Miroslav Vrba. Na konferenci byly představeny výsledky průzkumů historických materiálů, nové postupy a prostředky určené pro ošetření a dlouhodobé uchování předmětů movitého i nemovitého kulturního dědictví, stejně jako případové studie konzervátorských zásahů. Pozornost byla též věnována etickým otázkám výkonu profese konzervátora-restaurátora v návaznosti na muzejní praxi. Konference proběhla formou přednášek a posterových prezentací s následnou diskuzí. Nedílnou součástí programu byla také odborná exkurze zahrnující návštěvu muzejních expozic a vybraných památek města Klatov. V rámci konference se konalo Plenární zasedání Komise konzervátorů-restaurátorů AMG.

Konference **Ve službách umění – Bilance 17 let činnosti Komory edukačních pracovníků Rady galerií ČR**, která se konala v Praze 13. září 2021, se zúčastnila muzejní pedagožka Olga Kubelková. Na konferenci byly prezentovány příklady dobré praxe formou ukázky konkrétních projektů a edukačních aktivit, a dále pak představení modelových vzdělávacích strategií muzeí umění na krajské úrovni. Zajímavé byly i příspěvky, které se týkaly práce s jednotlivými cílovými skupinami, zejména pro návštěvníky se specifickými potřebami. Aktuální pak byla i prezentace různých online edukačních programů, které v době uzavření muzeí a galerií plnily nezastupitelnou roli v kontaktu s návštěvníky.

Jednodenního semináře **Depozitář: odborná správa a uložení sbírek**, který 23. 9. 2021 pořádalo Metodické centrum pro muzea výtvarného umění v Národní galerii v Praze, se zúčastnili hlavní kurátor Ludvík Lejsek a kurátorka Olga Kubelková. S ohledem na přípravu modernizace depozitářů výtvarného umění byl tento seminář, který upozorňoval na nejrůznější chyby, které se mohou při plánování depozitářů objevit, velice důležitý. Zároveň ale přinášel mnoho dalších poznatků a příklady dobré praxe z oblasti péče o sbírky.

Historik Jiří Šlajsa se zúčastnil **Semináře archeologů muzeí a památkové péče**, který se konal 11. 11. 2021. Letošním hostitelem bylo Středočeské muzeum Roztoky u Prahy. Jedná se o každoroční seminář pro archeology muzeí a památkové péče, kde dochází k pravidelné aktualizaci kontaktů, propojení na AMG, řešení problematiky muzejní archeologie nebo databáze sbírek, inventarizace atd. Součástí semináře byla i exkurze na lokality Řivnáč a Levý Hradec.

Hlavním tématem **Konference Commotovia 2021**, která se konala 2. 11. 2021 v Chomutově, byl rok 1421. Úvodní příspěvek **Rok 1421 v Podkrušnohoří** (bude publikován ve sborníku konference v květnu 2022) přednesl

historik Mgr. Jiří Šlajsna. Tato konference se periodicky opakuje každé dva roky a je specializovaná na regionální historii (nejen Chomutovska a Kadaňska).

V roce 2022 se bude v Praze konat generální konference ICOM. Logicky tomu předchází i řada přípravných jednání, kterých se za naše muzeum účastnil historik Jiří Šlajsna. Byl to například **Webinář ICOM Praha 2022** (28. 4.) nebo **Symposium ICOM** (25. – 27. 8.), přípravné on-line mezinárodní symposium ke generální konferenci ICOM.

Vedoucí knihovny Diana Šlajsnová Kvapilová se ve dnech 7. a 14. 5. 2021 zúčastnila dvoudílného on-line semináře **Mezi mlýnskými kameny** pořádaného Svazem knihovníků a informačních pracovníků SKIP, který byl určen pro rozvíjení vzdělávání středního managementu knihoven.

Knihovnice Alena Kvapilová se zúčastnila Celostátního semináře pracovníků muzejních knihoven při AMG v Táboře ve dnech 21. – 22. 9. 2021.

Jako zástupce Ústeckého kraje ve Výkonném výboru Knihovnické komise AMG se Diana Šlajsnová Kvapilová zúčastnila schůzí a koordinačních jednání, z nichž některé probíhaly z důvodů hygienických opatření formou on-line. Dále v rámci své funkce Diana Šlajsnová Kvapilová zorganizovala metodickou poradou knihovníků muzeí a galerií ÚK, která proběhla dne 18. 10. 2021 v prostorách Městského muzea v Žatci.

Porada knihovníků muzeí a galerií ÚK v prostorách Městského muzea v Žatci

Obě knihovnice se zúčastnily knižního veletrhu **Zámek plný knih**, který se konal 5. 11. 2021 v prostorách zámku v Pardubicích, v sídle Východočeského pardubického muzea.

3.7 Účast v projektech

V roce 2021 participovalo Oblastní muzeum a galerie v Mostě na těchto třech projektech:

Umění pozdního středověku v hornické oblasti Krušnohoří

Cílem tříletého přeshraničního projektu Umění pozdního středověku v hornické oblasti Krušnohoří bylo na platformě společné hornické minulosti krušnohorského regionu potvrdit historickou sounáležitost české a saské části jako jednoho kulturně-sociálního prostoru. Hlavní předmět zájmu reprezentovaný aktivitami hlavního partnera, Ústeckého kraje, se soustředil, jak vystihl sám název projektu, na pozdně středověké umění vznikající ve spojení s krušnohorskou hornickou oblastí. Projektový partner Oblastní muzeum a galerie v Mostě v tomto

projektu zajišťoval odborného garanta, a to uměleckou historičku Mgr. Jitku Šrejberovou, Ph.D. To bylo důležité zejména pro účely restaurování sbírkových děl, jejich vědecký výzkum a na ně navázané odborné výstupy, ať v podobě publikací či přednáškové činnosti. Odborná garantka projektu zároveň zajišťovala vědecko-výzkumnou spolupráci s Vysokou školou výtvarných umění v Drážďanech (PPI). Na české straně bylo v letech 2018–2020 prozkoumáno a zrestaurováno pět uměleckých děl ze sbírek Ústeckého kraje, jak bylo plánováno.

Výstava Krušnohoří/ Erzgebirge - Umění pozdního středověku v Oblastním muzeu v Chomutově

Jednou z hlavních akcí projektu v roce 2021, kdy byl projekt uzavřen, byla realizace výstavy **Krušnohoří/Erzgebirge. Umění pozdního středověku** ve dnech 5. února až 18. dubna 2021 v Oblastním muzeu v Chomutově, která byla následně prodloužena až do 29. května. I zde se počítalo s návazným zpřístupněním výstavy virtuální prohlídkou. Odborná garantka výstavu připravovala jako autorka a kurátorka, tedy včetně příslušného scénáře. Řešila zde přípravu podkladů pro výtvarné ztvárnění, výrobu grafických prvků a tisků, výběr předmětů k vypůjčení a další úkoly. Vypracovala veškeré odborné texty, u nichž garantovala německé překlady a jazykovou redakci a jejich výtvarný doprovod. Vedle nezbytných konzultací se všemi zainteresovanými subjekty se zapojila také do kontrolních dnů. Dále poskytovala potřebné podklady pro přípravu virtuální prohlídky, podobně jako v případě výstavy Příběh starého Mostu. Výstava byla pro projekt klíčovým výstupem, neboť se soustředila na prezentaci restaurování jak uměleckých děl ve vlastnictví Ústeckého kraje, tak pozdně středověkého umění v hornické oblasti Krušnohoří.

V dubnu 2021 bylo pod vedením odborné garantky vydáno Ústeckým krajem pět odborných publikací, na nichž se podílel tým odborníků a restaurátorů zapojených do projektu. Vedle přípravy vlastních odborných textů do publikací prováděla odborná garantka jejich editaci, zajišťovala nezbytnou fotografickou dokumentaci, lektorské posudky, jazykovou redakci, autorské korektury, překlady resumé, grafickou a předtiskovou přípravu a tisk. Publikace slouží jako samostatné studie k pěti sbírkovým předmětům restaurovaným z majetku Ústeckého kraje. Tři z předmětů jsou ve správě OMGM. Publikacemi, které byly jedním z výstupů projektu, byla nastavena další možnost prezentace vědecko-výzkumných výsledků edicí s jednotným vizuálním stylem pod názvem Kulturní dědictví Ústeckého kraje.

Hračkářský průmysl v Krušnohoří. Dvě země – dvě cesty

Projekt Hračkářský průmysl v Krušnohoří. Dvě země – dvě cesty měl za cíl zmapovat a zpracovat poválečnou historii (1945–1990) výroby dřevěných hraček na české a saské straně Krušných hor a představit ji odborné i široké veřejnosti včetně školní mládeže. Výroba hraček jako doplňkové odvětví k hornictví a následně jejich průmyslová výroba je součástí společného kulturního dědictví a její zkoumání podpořilo zápis Montánní krajiny Krušnohoří na Seznam UNESCO.

Historie německého hračkářství je obsáhle zpracována, avšak pouze do roku 1945. Výzkum k hračkářské výrobě na české straně téměř chybí. K historii podniků VERO a DEHOR se nepodařilo dohledat žádné prameny. Úkolem tohoto projektu bylo tedy zaplnit mezery na obou stranách hranice.

Jednou z aktivit projektu byl dvojjazyčný dokumentární film. Byla natočena interview s pamětníky hračkářské výroby, kteří se oběma partnerům projektu přihlásili v rámci výzvy uveřejněné v médiích. Mezi nimi byli jak samotní výrobci hraček či jejich potomci, tak designérka, syn posledního krušnohorského nákladníka, který s hračkami obchodoval, ale také administrativní pracovnice, která měla na starosti export, fakturaci apod. Díky těmto rozličným povoláním, které s hračkářskou výrobou souvisejí, se podařilo vytvořit ucelený obraz toho, jak se v poválečném období vývoj hračkářského průmyslu ubíral dvěma různými cestami. Zatímco na saské straně výroba dřevěných hraček pokračovala i nadále, na české straně z důvodu odsunu německého obyvatelstva tato tradice postupně téměř zanikla. Jediným pokračovatelem do dnešních dní je soukromá firma N B W, s. r. o., v Nové Vsi v Horách, kterou vede dcera dřívějšího výrobce hraček, paní Sonja Vydrová. Ta nám v rámci projektu poskytla jak dobová svědectví, tak také zapůjčila předměty pro putovní výstavu.

Kromě dokumentárního filmu byla zpracována krátká propagační videa, která byla využita pro prezentaci projektu na sociálních sítích.

Další aktivitou projektu byla putovní výstava. Ta byla nejvíce poznamenána dopady celosvětové pandemie. Projektoví partneři původně plánovali zahájit putovní výstavu v červnu 2020 v Mostě a poté ji v lednu 2021 přestěhovat do Olbernhau, kde by zůstala do konce projektu v červnu 2021. Putování výstavy na další místa v regionu mělo probíhat po ukončení projektu v době jeho udržitelnosti. Původní plánovaný termín zahájení v červnu 2020 nebylo možné dodržet, protože v obou zemích byly na jaře zavřeny všechny kulturní instituce včetně muzeí. To způsobilo také posun jiných dříve plánovaných výstav.

Fotografie z vernisáže putovní výstavy Dřevěné drahokamy z Krušných hor

Výstava se nakonec v prostorách Oblastního muzea a galerie v Mostě otevřela vernisáží dne 2. září 2021. S ohledem na protiepidemická opatření byl vstup na vernisáž umožněn pouze pozvaným hostům, a nikoli široké veřejnosti, jak se původně plánovalo. Ta však měla možnost výstavu navštívit až do konce listopadu (28. 11. 2021) v rámci individuální prohlídky nebo uzavřených školních skupin. Dopoledne v den vernisáže proběhla tisková konference a představení výstavy a dalších výstupů projektu médiím, v odpoledních hodinách se uskutečnila samotná vernisáž za přítomnosti odborné veřejnosti z české i saské strany.

Jako doprovodný program k výstavě na české straně byly naplánované tři workshopy. Ty se rovněž konaly v omezeném rozsahu. Dvou workshopů se zúčastnili žáci vybraných základních škol na Mostecku tak, aby se udržely uzavřené skupiny s omezeným počtem osob. Jeden workshop byl určen široké veřejnosti s tím, že v jeden okamžik mohlo být v dané místnosti pouze 20 osob. Na každém workshopu se účastníci mohli seznámit s tradiční krušnohorskou technikou výroby dřevěných hraček z vysoustružených prstenců a sami si vyrobili dřevěnou dekoraci. Následně si účastníci mohli prohlédnout výstavu s odborným výkladem.

Na základě změny v projektu byla přidána nová aktivita, a to virtuální prohlídka výstavy. Výstava proto byla v prostorách mosteckého muzea natočena speciální technikou a umístěna na webové stránky projektu, aby si ji zájemci mohli prohlédnout z domova bez ohledu na aktuální omezující opatření.

Dalším významným výstupem projektu je odborná publikace s poznatky, které projektoví partneři získali při badatelském průzkumu. Je rozdělena na tři části. První z nich se věnuje stručnému shrnutí historie hračkářské výroby na obou stranách hranice před rokem 1945. Druhá část je věnována poválečnému vývoji výroby dřevěných hraček na saské straně a třetí část poválečnému vývoji na české straně.

Na obou stranách hranice můžeme najít některé podobnosti, v zásadě se však výroba v každé zemi vydala jinou cestou. Jedním z důvodů byl nucený odsun německého obyvatelstva, které do té doby bylo převážně zapojeno do hračkářské výroby v českém příhraničí. Na české straně tak byla zpřetrhána dlouholetá tradice. Původní němečtí obyvatelé naopak v tradici pokračovali i v nových domovech v německém vnitrozemí, kde často zakládali podniky pod stejným názvem.

Odborná publikace je doplněna bohatým obrazovým materiálem, a to jak v rámci textu, tak formou přílohy. Čtenář má tak možnost seznámit se názorně s tím, jaké hotové produkty se vyráběly, jaké různé druhy technologií výroby se využívaly, jak byly výrobní dílny či továrny zakomponovány do okolního osídlení či krajiny, jakým způsobem probíhal odbyt i jaké se tehdy využívaly propagační materiály apod.

Panoráma starého Mostecka

Hlavním cílem projektu Panoráma starého Mostecka (reg. číslo CZ.02.3.68/0.0/0.0/18_067/0012378), který je spolufinancován z Evropské unie a podpořen v rámci Operačního programu Výzkum, vývoj a vzdělávání, jež je v gesci Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, je vytvoření Digitálního vzdělávacího zdroje (DZV), který umožní nový způsob zpřístupnění exponátů ze sbírky OMGM – především fotografií a negativů – skrze virtuální realitu („3D brýle“). Sbírkou OMGM obsahuje tisíce fotografických snímků v podobě pozitivů i negativů. Většina z nich po desítky let zůstávala ukryta v depozitáři a dodnes se je nepodařilo odpovídajícím způsobem představit veřejnosti, ačkoli nejstarší exempláře vznikly už na přelomu 50. a 60. let 19. století. Za dlouhé roky své existence jsou některé bohužel popraskané, blednou anebo ztrácejí ostrost, proto je nezbytné zachránit obrazové informace v co nejvyšší kvalitě pomocí šetrného skenování. Proto bude zdigitalizované originály třeba uzavřít do prostředí bez přístupu světla tak, aby byly uchovány jako cenný zdroj informací pro další generace.

V průběhu tří let – od roku 2020 do roku 2022 – vznikají postupně tři vzdělávací moduly, které využívají dvojice snímků. Ty při pozorování oběma očima prostřednictvím zvětšovacích čoček vyvolávají dojem trojrozměrného vidění. Stovky kusů těchto skleněných stereoskopických pozitivů se podařilo zachránit po zániku proslulé litvínovské Panoramy a spolu s jejími neúplnými částmi uchovat v muzejní sbírce. Postupně se v průběhu tří let trvání projektu stanou základním stavebním kamenem nejen pro připravované vzdělávací moduly a samostatné webové stránky, ale v budoucnu budou sloužit také badatelské i širší veřejnosti jako výzkumný a poznávací materiál. V jednotlivých vzdělávacích modulech pak vzniká virtuální realita v předem definovaných tématech, která umožní školním žákům interaktivní formou kontakt s předměty, jichž by se za normálních okolností nemohli dotknout. Pilotní skupinou projektu jsou žáci partnerských základních a středních škol s tím, že tři ze škol

na Mostecku přímo spolupracují na realizaci. Patří mezi ně Základní škola a mateřská škola Horní Jiřetín, AMA SCHOOL – Základní škola a Mateřská škola Montessori, o. p. s., v Mostě a Základní škola a Mateřská škola Litvínov-Janov.

Pilotní testování modulu 1 členkou pracovního týmu

Druhý modul, který vznikl v roce 2021, je zaměřen na zpřístupnění historických fotografií Mostecka, převážně z časového rozmezí 1890–1945. Výhodou je, že ve sbírce je zastoupena i řada větších souborů. Mezi nimi vyniká například dokumentace kuřavkové katastrofy v roce 1895, stavba janovské přehrady (1911–1914), slavnost svěcení nových zvonů v Mostě (1924) nebo skupina záběrů na trosky domů po bombardování (1944). V celých sériích také vznikaly dálkové pohledy na město Most – zvláště z oblíbené vyhlídky na Hněvíně. Protože není možné takto velké celky ve virtuální realitě využít, rozhodli jsme se vytvořit tři scénáře pro VR, kde jsme se zaměřili na vybrané události z Mostu a blízkého okolí, které mapují různá časová období. Jedná se o stavbu Janovské přehrady, kuřavkovou katastrofu a přesun kostela v Mostě. K těmto událostem vznikly kromě virtuální reality i filmy se stejnou tematikou a jeden animovaný film o historii města Mostu. Ke všem filmům jsou připraveny i pracovní listy pro další využití například ve škole a zpracovává se také metodický manuál pro pedagogy, aby mohli nabyté vědomosti využít napříč různými vzdělávacími oblastmi. Proběhla také první pilotní testování s partnerskými školami projektu.

4 Výstavy

Oblastní muzeum a galerie v Mostě využívá pro výstavní účely prostory v hlavní budově muzea. V roce 2019 byly v této budově nově vybudovány prostory pro galerijní výstavy, které splňují veškeré standardy pro výstavy výtvarného umění. Tento prostor je plně využíván a umožňuje s ohledem na možnosti pečlivé kontroly teplot a vlhkosti vystavovat i náročné materiály, jako grafiky nebo umění středověku. V roce 2021 se uskutečnilo celkem 11 výstav, z nichž řada přecházela již z roku 2020, kdy je nebylo kvůli opakovanému uzavření muzea z důvodů koronavirových opatření možné shlédnout. Proto výstavy Svět kostiček @SEVA, Ptáci stavitelé, Památné stromy Ústeckého kraje, 150 let železnice na Mostecku a Chomutovsku a Litografie Jiřího Boudy přecházely z roku 2020

a výstavy **Krása jako cíl. Výstava historických terčů a fenomén ostrostřelectví v Oblastním muzeu a galerii v Mostě, 150 let železnice na Mostecku a Chomutovsku a Litografie Jiřího Boudy** naopak pokračovaly i v lednu v roce 2022. Následně je uveden přehled všech výstav, které byly v průběhu roku 2021 návštěvníkům k dispozici.

HLAVNÍ BUDOVA MUZEA:

název výstavy: **Svět kostiček @SEVA**
termín výstavy: 1. 9. 2020 – 31. 1. 2021
kurátor výstavy: Petr Šimr

název výstavy: **Ptačí stavitelé**
termín výstavy: 6. 11. 2020 – 31. 12. 2021
kurátor výstavy: Jaroslav Bažant

název výstavy: **Památné stromy Ústeckého kraje**
termín výstavy: 6. 11. 2020 – 31. 12. 2020
kurátor výstavy: Vít Joza

název výstavy: **150 let železnice na Mostecku a Chomutovsku**
termín výstavy: 2. 10. 2020 – 2. 1. 2022
kurátoři výstavy: Olga Kubelková, Jan Setvák a Ivan Votava

název výstavy: **Litografie Jiřího Boudy**
termín výstavy: 2. 10. 2020 – 2. 1. 2022
kurátorka výstavy: Olga Kubelková

název výstavy: **Ivana Štenclová. Identikit**
termín výstavy: 28. 5. – 22. 8. 2021
kurátoři výstavy: Olga Kubelková a Michal Soukup

název výstavy: **Návrat do starého Mostu. To nejlepší z depozitáře výtvarného umění**
termín výstavy: 10. 6. – 22. 8. 2021
kurátor výstavy: Galerijní a společenskovední oddělení OMGM

název výstavy: **Dřevěné drahokamy z Krušných hor**
termín výstavy: 3. 9. – 30. 11. 2021
kurátor výstavy: Michal Soukup

název výstavy: **Krása jako cíl. Výstava historických terčů a fenomén ostrostřelectví v Oblastním muzeu a galerii v Mostě**
termín výstavy: 24. 9. 2021 – 16. 1. 2022
kurátor výstavy: Jiří Šlajsna

název výstavy: **Vánoční minivýstava Mosteckých paliček**
termín výstavy: 30. 11. 2021 – 2. 12. 2022
kurátorky výstavy: Mostecké paličky

název výstavy: **Zvonky, zvony, zvonečky**
termín výstavy: 30. 11. 2021 – 2. 12. 2022
kurátorky výstavy: Jitka Klímová, Lucie Marková, Dagmar Pícová

Dokumentace přípravy výstavy Ivany Štenclové - Identikit a snímek virtuální reality výstavy z webu OGMG

Část výstavy Krása jako cíl

Výstava Dřevěné drahokamy z Krušných hor

Vzhledem k tomu, že větší část roku 2021 bylo kvůli vládním nařízením Oblastní muzeum a galerie v Mostě uzavřeno nebo byl přístup návštěvníkům omezen, nabízeli jsme pro návštěvníky k většině výstav, které probíhaly v době uzavření muzea a galerie, virtuální prohlídky. Na webu pak bylo možné shlédnout i virtuální prohlídky předchozích výstav. Tyto prohlídky se setkávají s velkým zájmem návštěvníků našich webových stránek a jsme jedině muzeum nebo galerie v Ústeckém kraji, které tento formát prohlídek stále systematicky využívají. **Největší zájem měli návštěvníci webových stránek o virtuální prohlídky výstav 150 let železnice na Mostecku a Chomutovsku a Příběh starého Mostu. Na památku Heide Mannlové Rakové.**

Název výstavy	Počet návštěv virtuální prohlídky
Josef Honys (1919–1969). Malíř a básník	477
Bílý kanibal. Africká odysea filmaře a cestovatele Johna L. Broma	499
Sádrovec. Neobyčejně obyčejný nerost	522
Ulrika von Levetzow . Anděl ve třpytu par	663
Jaroslav Valečka. Pictura Obscura	566
Quido Kocián. Dílo posedlé krásou	283
Příběh jedné ložnice	714
150 let železnice na Mostecku a Chomutovsku	1 560
Příběh starého Mostu. Na památku Heide Mannlové Rakové	2 513
Ivana Štenclová. Identikit	141
Celkem	7 938

Vernisáž výstavy Krása jako cíl

5 Exponát měsíce

Výběr exponátů měsíce je příležitostí představit návštěvníkům muzea a galerie v prostorách recepce významné exponáty z depozitářů napříč jednotlivými odděleními. V tabulce jsou uvedeny vybrané exponáty k jednotlivým měsícům.

Leden	Silicitová dýka z Nového Města
Únor	Vzácný rukopis modlitební knihy
Březen	Zkamenělé dřevo z lomu Vršany
Duben	Hnízdo pěnice černohlavé
Květen	Lišaj smrtihlav
Červen	Cestovní psací box
Červenec	Novověká nápodoba Zahražanské madony
Srpen	Meč
Září	Školní sešit gymnaziálního studenta
Říjen	Historický model rakousko-uherského torpédového člunu SM Tb 12
Listopad	Album nouzových bankovek
Prosinec	Selské stříbro

Exponáty měsíce

6 Muzejní publikace

Pod Hněvínem 5/2020

V červnu roku 2021 vyšlo již páté číslo celobarevného časopisu Pod Hněvínem v rozsahu 59 stran, který je cílený spíše na širší veřejnost. Na jeho tvorbě se podílejí všechna oddělení muzea a přispívají do něj téměř všichni odborní pracovníci muzea. Časopis nabízí pohled do zákulisí muzea a seznamuje čtenáře s novými objevy nebo zajímavými sbírkovými předměty napříč všemi vědeckými obory. V roce 2021 pracovala redakční rada ve složení Pavel Krásenský (výkonný redaktor), Diana Kvapilová a Vít Joza.

Celobarevný muzejní časopis Pod Hněvínem č.5/2021

Sborník Oblastního muzea v Mostě, řada přírodovědná, Supplementum 2021

V roce 2021 vyšlo dlouho očekávané Supplementum Sborníku oblastního muzea v Mostě, týkající se hodnocení ekologického potenciálu přírodních stanovišť v závislosti na indikační hodnotě motýlích druhů. Autor Jiří Vávra vnesl v článku „Metodika hodnocení ekologického potenciálu stanovišť s použitím analýzy taxocenózy motýlů“ nový pohled na tuto problematiku, v němž klade důraz nejen na výskyt druhu, ale také na konkrétní stanoviště a výskyt živné rostliny. Součástí supplementa je tak aktualizovaný seznam druhů motýlů České republiky s vyjádřením jejich indikační hodnoty a také rozsáhlý seznam druhů rostlin, které autor zaregistroval na plochách, kde prováděl průzkum motýlů. V současné době je z pohledu ochrany přírody důležitý i druhý článek, a to „Metodika pro interpretaci výsledků botanických průzkumů na lokalitách se střety zájmů mezi orgány ochrany přírody a investory“.

Žižka a Mostečtí. Čtyři staré legendy a pověsti k bitvě u Mostu roku 1421

Legenda a pověsti, které se váží k události, která bude vždy patřit k nejdůležitějším v dějinách Mostu, vydalo u příležitosti 600. výročí bitvy u Mostu OMGM ve spolupráci se statutárním městem Most. Jedná se o volné zpracování čtyř nejvýznamnějších legend a pověstí, které se k bitvě u Mostu vztahují, a to Žižkův slib, Legenda o Panně Marii Sněžné a bílém jezdcí, Zahražanský zázrak a Statečný Gorenz. Přestože existuje řada různých verzí těchto legend z různých období, jedná se o nové zpracování, v němž je možné najít poučení, ale i dobrou zábavu. Cílovou skupinou byly hlavně děti a mládež, ale publikace vzbudila zájem i u pedagogů, kteří ji využívají při svých hodinách, a také u široké veřejnosti. Publikaci o rozsahu 21 stran napsal historik Jiří Šlajsna, ilustrovala ji Katrin Buttigová a byla slavnostně pokřtěna za přítomnosti autora i ilustrátorky v průběhu Mezinárodního dne archeologie.

Protože se osvědčilo vydávání skládaček jednotného formátu k výtvarným výstavám, byly v roce 2021 vydány dvě skládačky, a to k výstavě Ivana Štenclová. Identikit a k výstavě Krása jako cíl. Dílo posedlé krásou. Jsou návštěvníkům k dispozici v pokladně muzea a ve výstavních prostorech zdarma.

KOMIKS Bitva u Mostu. Krvavá porážka pražských husitů

Protože bylo ambicí OMGM bitvu u Mostu z roku 1421 představit i dětem a mládeži, byla vybrána forma komiksu, který je pro tuto cílovou skupinu velice atraktivní. Historik Jiří Šlajsna oslovil ilustrátorku Katrin Buttigovou a společně začali pracovat na čtyřstránkovém komiksu. Postupně ladili takové detaily, jako jsou historické reálie jednotlivých míst, která se v komiksu objevila, i podobu historických oděvů a zbraní tak, aby reálně odpovídala dané době. Komiks se setkal s velkým zájmem nejen mezi dětmi a mládeží a byl brzy rozebrán. Kromě toho se OMGM rozhodlo vytisknout celý komiks na banner, který byl zavěšen na plot muzea. I tam se setkal s velkým úspěchem, takže je možné, že podobný formát budeme u vybraných výstav používat i nadále.

Titulní strany komiksu Bitva u Mostu a publikace Žižka a Mostečtí. Čtyři staré legendy a pověsti k bitvě u Mostu roku 1421

6.1 Významná publikace v roce 2021

Hračkářský průmysl v Krušnohoří. Dvě země – dvě cesty

Oblastní muzeum a galerie v Mostě vydalo v roce 2021 rozsáhlou publikaci **Hračkářský průmysl v Krušnohoří. Dvě země – dvě cesty**, která završila tříletý projekt, který se fenoménu hračkařského průmyslu v Krušnohoří věnoval. Publikace má celkem 208 stran a bohatou obrazovou dokumentaci. Mapuje doposud nezpracované téma, a to historii a vývoj výroby hraček v Krušnohoří s důrazem na situaci po roce 1945, tedy po odsunu německého obyvatelstva, který znamenal rozdílný vývoj tohoto průmyslu na české i německé straně Krušných hor. Zatímco většina výrobců hraček byla odsunuta do Německa, kde výroba dále pokračovala a pokračuje, na české straně udržují tuto tradici soustružených hraček už jen jednotlivci a existuje do dnešních dní jen jeden podnik. I proto byla v průběhu přípravy publikace důležitá i spolupráce s pamětníky.

Publikace slouží i jako doprovod k putovním výstavám a obsahuje články tří německých odborníků – Albrechta Kirsche, Dietera Uhlmana a Kathariny Scheithauserové – a z české strany ředitele muzea Michala Soukupa. Je určena jak zainteresovaným laikům, tak jako rozcestník odborníkům, kteří se tomuto tématu budou věnovat.

Titulní strana publikace Hračkářský průmysl v Krušnohoří. Dvě země – dvě cesty

7 Vzdělávací činnost

Vzdělávací činnost v Oblastním muzeu a galerii v Mostě lze rozdělit do dvou částí. Ta první zahrnuje vzdělávací programy pro školy mateřské, základní, speciální a střední, ale i pro družiny a zájmové kluby pro děti a mládež. Druhá část se zaměřuje na vzdělávací aktivity pro veřejnost, kde Oblastní muzeum a galerie v Mostě připravuje širokou nabídku aktivit pro různé cílové skupiny. Nejvýznamnějšími cílovými skupinami jsou zejména mateřské školy, I. stupeň základních škol, rodiny s dětmi a senioři. I když bylo muzeum po větší část roku 2021 uzavřeno, podařilo se i v tomto omezeném čase realizovat celou řadu aktivit.

7.1 Statistické hodnocení vzdělávací činnosti v roce 2021

Celková návštěvnost vzdělávací činnosti Oblastního muzea a galerie v Mostě byla 2 815 návštěvníků, z toho 893 návštěvníků vzdělávacích programů pro školy a 1 992 návštěvníků dalších vzdělávacích aktivit pro veřejnost.

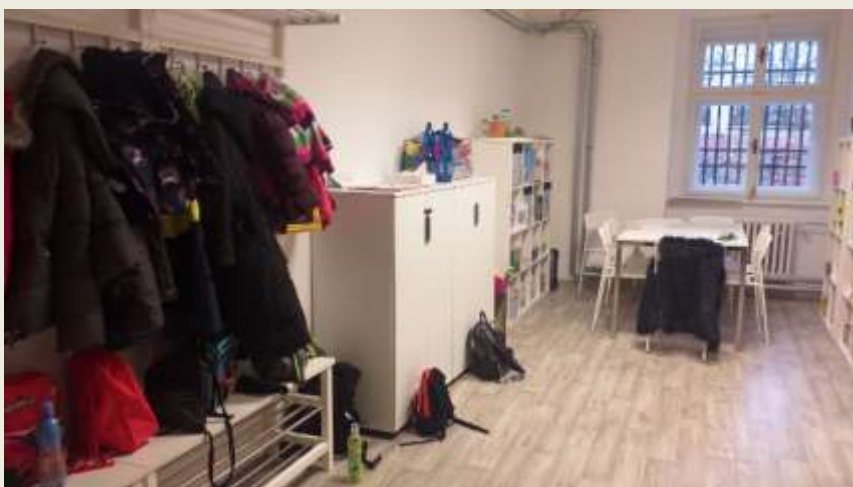
7.2 Vzdělávací programy pro školy

V době, kdy bylo na jaře a na podzim 2021 z důvodů vládních nařízení kvůli koronavirovým opatřením muzeum uzavřeno, byla připravena nová nabídka vzdělávacích programů v návaznosti na Rámcové vzdělávací programy jednotlivých typů škol, a to jak ke stálým expozicím, tak i ke krátkodobým výstavám. Tyto programy se setkaly u škol s velkým zájmem, proto už na konci roku 2021 začala příprava vzdělávacích programů na druhé pololetí školního roku 2021/22. **Máme velkou radost, že se návštěvnost vzdělávacích programů zvýšila ze 481 návštěvníků v roce 2020 na 893 návštěvníků v roce 2021.**

V průběhu školních prázdnin, září a října tak mohla proběhnout i kompletní rekonstrukce muzejní dílny, kde se většina vzdělávacích programů odehrává. Protože veškeré programy a pilotní ověřování tříletého projektu Panorama starého Mostecka vyžadují adekvátní zázemí, byla tato rekonstrukce podpořena právě z tohoto projektu. Podařilo se tak realizovat krásný prostor, který je bezbariérový a mnohoúčelový. Kromě vzdělávacích programů pro školy se zde odehrávají i workshopy a přednášky, pro které je menší prostor dostačující. Muzejní dílna má k dispozici notebook a dataprojektor, který slouží zejména k promítání filmů vytvořených pro projekt Panorama starého Mostecka. Kapacita muzejní dílny je 35 osob, a právě počet osob byl přizpůsoben počtu žáků nebo studentů ve větších třídách tak, aby mohli pracovat pohromadě.

Muzejní dílna před rekonstrukcí

Muzejní dílna po rekonstrukci

Typy vzdělávacích programů pro školy

Název programu	Typ programu k výstavě/expozici	Cílová skupina
Ztracený šperk	stálá expozice	MŠ, přípravné třídy a 1. až 2. třída ZŠ, třídy speciální školy
Šperkování	stálá expozice	3. až 7. třída ZŠ
Něco o Ulrice	stálá expozice	6. až 9. třída ZŠ, SŠ
Vánoce v Krušnohoří	stálá expozice	MŠ, přípravné třídy a 1. až 5. třída ZŠ, třídy speciální školy
Muzejníkem na skok	stálá expozice nebo krátkodobá výstava	4. až 9. třída ZŠ, SŠ
Máme rádi ptáčata	krátkodobá výstava	MŠ, přípravné třídy a 1. až 2. třída ZŠ, třídy speciální školy
Na ptáky jsme krátký	krátkodobá výstava	4. až 6. třída ZŠ
Ptačí svět	krátkodobá výstava	7. až 9. třída ZŠ, SŠ
Jede, jede mašinka	krátkodobá výstava	MŠ, přípravné třídy a 1. až 3. třída ZŠ, třídy speciální školy
Železnice kolem nás	krátkodobá výstava	3. až 7. třída ZŠ
Historie města Mostu	krátkodobá výstava	5. až 9. třída ZŠ, SŠ
Příběh hraček	krátkodobá výstava	MŠ, přípravné třídy a 1. až 3. třída ZŠ, třídy speciální školy
Malovaný terč	krátkodobá výstava	MŠ, přípravné třídy a 1. až 5. třída ZŠ, třídy speciální školy

Fotografie ze vzdělávacího programu Vánoce v Krušnohoří

Fotografie ze vzdělávacího programu *Jede, jede mašinka*

Vzdělávací aktivity pro pedagogy

V roce 2021 se konaly také dvě vzdělávací aktivity pro pedagogy, které bychom v příštích letech rádi nabízeli i k dalším tématům, kde odborní pracovníci OGMG mohou nabídnout nejnovější poznatky z terénních výzkumů i aktuálních bádání, a tím mohou přispět k celoživotnímu profesnímu vzdělávání pedagogů na různých typech škol.

Termín	Název	Typ aktivity	Vedení aktivity	Počet účastníků
16. 10.	Geologická exkurze	Celodenní exkurze	Pavel Dvořák	16
30. 11.	Bitva u Mostu 1421	Seminář	Jiří Šlajsna	7
Celkem				23

Seminář pro pedagogy dějepisu

7.3 Vzdělávací aktivity pro veřejnost

Přestože po velkou část roku 2021 bylo z důvodů vládních nařízení kvůli koronavirovým opatřením muzeum uzavřeno, je možné tento rok považovat za úspěšný. Některé aktivity, které jsme museli zrušit, byly přeloženy na následující rok. Předpokládáme, že teprve rok 2022 ukáže, nakolik nám návštěvníci zůstali věrní. I proto se stále snažíme připravovat atraktivní vzdělávací aktivity.

7.3.1 Přednášky

Termín	Název	Přednášející	Počet návštěvníků
14. 6.	O Jugoslávii	Michal Soukup	18
9. 9.	Bitva u Mostu 1421	Jiří Šlajsna	33
6. 10.	Mor v roce 1680 na Mostecku a Teplicku a zdejší řeholníci	Jiří Wolf	20
14. 10.	Náboženské násilí husitské revoluce	Jiří Šlajsna	13
21. 10.	Parazité všude kolem nás	Pavel Krásenský	7
10. 11.	Ruská filozofie stříbrného věku	Jiří Wolf	2
11. 11.	Vznik a zánik mosteckých nádraží	Ivan Votava	30
Celkem			123

Oblastní muzeum a galerie v Mostě se dlouhodobě podílí i na přednáškové a vzdělávací činnosti pro mostecké seniory. Také v roce 2021 se uskutečnilo několik přednášek zaměřených na regionální historii Mostecka, a to přesto, že část přednášek musela být zrušena z důvodů koronavirových opatření. Přednášky byly realizovány zdarma ve spolupráci s Klubem seniorů v Mostě, zařízením statutárního města Most.

V roce 2021 se uskutečnilo také sedm přednášek pro Univerzitu volného času, kterou pořádá Městská knihovna Litvínov. Tyto přednášky byly zaměřeny na historická, cestopisná a mnohá další témata.

7.3.2 Komentované prohlídky

Termín	Název výstavy	Přednášející	Počet návštěvníků
2. 9.	Dřevěné drahokamy	Michal Soukup	52
24. 9.	Krása jako cíl. Výstava historických terčů a fenomén ostrostřelců v Oblastním muzeu a galerii v Mostě	Jiří Šlajsna	164
Celkem			216

7.3.3 Přírodovědné vycházky

Protože se přírodovědné vycházky konají v exteriéru, bylo možné většinu plánovaných akcí uskutečnit. Tyto vycházky mají už svoji stálou návštěvnickou klientelu, takže počet účastníků je poměrně stabilní. Nižší návštěvnost v říjnovém termínu byla způsobena obavami před covidem.

Termín	Název	Vedení exkurze	Počet účastníků
21. 5.	Přírodovědná vycházka do okolí Lužic	Jaroslav Bažant, Vít Joza, Pavel Krásenský	26
2. 10.	Festival ptactva 2021	Jaroslav Bažant	20
27. 10.	Okolím mostecké nemocnice – dendrologická vycházka	Vít Joza	5
3. 11.	Přírodovědná vycházka údolím Radčického potoka	Jaroslav Bažant, Vít Joza, Pavel Krásenský	10
Celkem			61

Fotografie z přírodovědné vycházky

7.3.4 Společenskovední exkurze

Při akci Babí léto na kole i pěšky ředitel OMGM Michal Soukup a historik Jiří Šlajsna na trase připravili dvě stanoviště s komentovaným výkladem. Návštěvníky seznámili s problematikou rekultivací i s historií obce Souš. Tuto akci každoročně pořádá statutární město Most. V roce 2021 se tato akce pro širokou veřejnost konala 19. 9. v rekreačním areálu Matylda.

7.3.5 Workshopy, výtvarné dílny a kurzy

V roce 2021 se konalo hned několik workshopů, které byly věnovány významným výročím, jako je bitva u Mostu 1421, výstavě Dřevěné drahokamy z Krušných hor a výrobě monoxylu – pravěkého člunu, který se opracovává dobovými nástroji. Protože část roku bylo OMGM uzavřeno z důvodu vládních nařízení kvůli koronavirovým opatřením, mohly probíhat workshopy pouze v uzavřených, omezených skupinách. Většina workshopů byla věnována rodinám s dětmi a dětem, což je pro OMGM velmi důležitá cílová skupina. Věříme, že tento formát má potenciál rozvoje, takže v něm budeme v i následujících letech pokračovat.

Termín	Název	Typ akce	Počet návštěvníků
18. 9.	Tvorba komiksu s Katrin Buttigovou	workshop	3
6. 11.	Husité – dílna pro rodiče a děti	výtvarná dílna	12
18. 11.	Hračka	workshop	17
20. 11.	Výroba monoxylu	workshop	25
24. 11.	Výroba monoxylu	workshop	5
26. 11.	Hračka	workshop	20
1. 12.	Výroba monoxylu	workshop	10
11. 12.	Výroba monoxylu	workshop	2
Celkem			94

7.3.6 Příměstské tábory

V roce 2021 připravilo Oblastní muzeum a galerie v Mostě čtyři celodenní programy, a to pro příměstský tábor Střediska volného času v Mostě, a dále pak pro Veselou vědu, z. ú. Příměstským táborům, které realizuje ARCHEOklub Kadaň, z. s., dlouhodobě poskytujeme ve vybraných dnech zázemí pro práci.

Termín	Organizátor	Program k výstavě	Počet dětí
21. 7.	Veselá věda	Ptačí stavitelé, Ivana Štenclová. Identikit	16
22. 7.	Centrum volného času	Ptačí stavitelé, Ivana Štenclová. Identikit	24
28. 7.	Veselá věda	Ptačí stavitelé, Ivana Štenclová. Identikit	8
29. 7.	Centrum volného času	Ptačí stavitelé, Ivana Štenclová. Identikit	24
19. 8.	3. ZŠ Most	Ptačí stavitelé, Ivana Štenclová. Identikit	34
Celkem			106

Fotografie z příměstských táborů

7.3.7 Další doprovodné akce pro veřejnost

Z dalších doprovodných akcí pro veřejnost byly nejuspěšnější dvě akce, a to Muzejní noc a s ní spojená vernisáž výstavy Krása jako cíl s bohatým doprovodným programem, který téma ostrostřelectví nabízí. V rámci Muzejní noci tak probíhala střelba z historických zbraní, střelba ku ptáku i komentovaná prohlídka výstavy.

Další tradiční akcí je v říjnu Mezinárodní den archeologie. Tentokrát byl kromě muzejní pedagogiky, která se snaží návštěvníky seznámit kreativní formou s pravěkým uměním a řemesly (práce s přírodními materiály na výrobu šperků a ozdob, práce s hrnčířskou hlinou, malování pomocí uhlů a hlinek), zaměřen na představení oboru experimentální archeologie, a to nejen dospělým návštěvníkům, ale i mládeži a dětem (práce na výrobě replik kostěných a kamenných nástrojů, rozdělování ohně pomocí křesadel či ohňové hůlky, mletí obilí na replikách pravěkého a raně středověkého žernovu atd.). Velkou atrakcí byla výroba monoxylu – pravěkého člunu – dobovými nástroji, která se setkala s velkou pozorností médií i veřejnosti. Po jeho dokončení je plánována

zkušební plavba, ale ani čtyři následně probíhající víkendové workshopy pro veřejnost zatím k jeho dokončení nestačily, proto se bude s výrobou pokračovat ještě v roce 2022.

Hlavní část programu Mezinárodního dne archeologie proběhla ve znamení středověku. Návštěvníci Oblastního muzea a galerie v Mostě se tak mohli přenést o celých 600 let zpátky do doby, kdy pražský husitský svaz obléhal město Most a hrad Hněvín, a to díky spolku Civitas Pragensis. Ten se zabývá rekonstrukcí vojenství a každodenního života v prostředí Starého Města pražského v období husitských válek. Návštěvníci se tak mohli potkat s obyvateli středověké Prahy, Mostu i s bojovníky pražské husitské obce. Nechyběla ani oblíbená historická módní přehlídka, tentokrát z doby husitské.

Poslední složkou Mezinárodního dne archeologie byly přednášky zaměřené na aktuální archeologické výzkumy na Mostecku či na prehistorii a historii Mostecka. Na této složce se podílejí i archeologické instituce působící na Mostecku (UAPPSČ Most, ARÚ AV Praha, VHÚ Praha, Archeosever, o. p. s., atd.).

Termín	Název	Počet návštěvníků
18. 5.	Den muzeí	38
1. 6.	Den dětí s lamami	560
24. 9.	Muzejní noc	164
2. 10.	Deskoffky	171
16. 10.	Mezinárodní den archeologie	432
Celkem		1 365

Fotografie z Muzejní noci 2021

8 Veřejnost

8.1 Návštěvnost

Celková návštěvnost v roce 2021 byla 12 501 návštěvníků, z toho bylo 7 938 návštěvníků virtuálních prohlídek, které Oblastní muzeum a galerie v Mostě nabízelo svým návštěvníkům zejména v dobách, kdy bylo uzavřené z důvodů vládních opatření kvůli koronavirové pandemii.

8.2 Spolupracovníci

Celá řada aktivit Oblastního muzea a galerie v Mostě se neobejde bez účasti dalších partnerů, se kterými dlouhodobě spolupracujeme. Tradičně nám při velkých akcích pro veřejnost, jako je Muzejní noc nebo Mezinárodní den archeologie, pomáhají v roli dobrovolníků studenti Střední školy diplomacie a veřejné správy, s. r. o. V roce 2021 našťestí mohly proběhnout obě dvě akce – v září to byla Muzejní noc a v polovině října pak Mezinárodní den archeologie. V roce 2021 jsme spolupracovali také se Základní uměleckou školou Floriána Leopolda Gasmanna Most, která tradičně zajišťuje kulturní program na vernisážích, a se Střední průmyslovou školou a Střední odbornou školou gastronomie a služeb, p. o., která zajišťuje na vybraných vernisážích občerstvení.

Studenti Střední školy diplomacie a veřejné správy v Mostě

8.3 Komunita

I když je Oblastní muzeum a galerie v Mostě zřizováno Ústeckým krajem, uvědomujeme si, že muzeum hraje důležitou roli i v kulturním životě města Mostu. Vážíme si toho, že máme velice dobrý vztah se statutárním městem Most, který umožňuje spolupráci na celé řadě akcí pro veřejnost. V roce 2021 jsme získali dotaci na Mezinárodní den archeologie, který je celosvětovou akcí zaměřenou v našem případě na regionální archeologii a na prezentaci archeologických sbírek OGMG, muzejní pedagogiku a pro veřejnost velice atraktivní představení tzv. Living History. Druhou dotaci jsme v roce 2021 získali také od statutárního města Mostu, a to na připomenutí 600. výročí bitvy u Mostu. Během této celoroční aktivity byl vydán komiks zpracovaný historikem Jiřím Šlajsnou.

Autorkou komiksu byla Katrin Buttigová, která připravila pro zájemce i workshop o tvorbě komiksu. Velkoplošný komiks byl nad rámec dotace umístěn na plot muzea, kde se setkal s velkým zájmem všech kolemjdoucích. V brožuře Žižka a Mostečtí také byly publikovány čtyři legendy a pověsti, které se k této bitvě vztahují. Pro pedagogy dějepisu byl ve spolupráci se statutárním městem Most uspořádán k tématu bitvy u Mostu v OMGM seminář.

Oblastní muzeum a galerie v Mostě dlouhodobě poskytuje zázemí pro schůzky Mosteckých paliček, které se snaží ve městě udržovat tradici paličkované krajky. Tato skupina se pak podílela i na vánoční výzdobě expozice Ze života obyvatel Krušnohoří. Spolupracujeme také se Základní uměleckou školou Floriána Leopolda Gassmana Most, jejíž žáci a pedagogové pravidelně pořádají krátká vystoupení na vernisážích vybraných výstav. Aktivity, které připravujeme pro veřejnost, by se neobešly bez dobrovolnické pomoci studentů Střední školy veřejné správy a diplomacie, s. r. o.

Jsme rádi, že občané města Mostu, kteří jsou naší významnou návštěvnickou skupinou, sledují aktivity Oblastního muzea a galerie v Mostě, a že se nám daří připravovat pro ně různorodou nabídku aktivit.

9 Public Relations

Komunikaci s veřejností (s výjimkou odborné), externími partnery a tiskem zajišťuje pracovnice Útvaru ředitele. Zároveň koordinuje přípravu veškerých výstupů na web, facebookový profil a do nejrůznějších tiskovin.

Naším cílem v roce 2021 bylo propagovat OMGM především prostřednictvím on-line nástrojů, a to hlavně vzhledem k situaci spojené s uzavřením kulturních zařízení (z důvodu pandemie Covid-19). Ve spolupráci s mosteckým partnerem Ponte Reports jsme se opět zaměřili na prezentaci výstav virtuálními prohlídkami, které si mezi návštěvníky získaly velkou oblibu, a také rozhovory s odborníky a kurátory OMGM v on-line médiích.

PR dlouhodobě rozvíjíme mediální komunikaci; na všechny akce pořádané OMGM byla oslovena regionální i celoplošná média s vysokou sledovaností, a to tisková média, televize a rozhlas. Díky pravidelné koncepční práci v oblasti do konce roku 2021 bylo publikováno množství článků i inzerátů ve zpravodajských tištěných i on-line médiích, mezi kterými jsou VLTAVA LABE MEDIA – MOSTECKÝ DENÍK, Mf Dnes, Lidové noviny, Blesk, Aha, z regionálních Homér, Mostecké listy, Radnice Litvínov, Krušnohor, z on-line médií prezentace na portálech Paseo.cz, E-Mostecko, Krušné hory – volný čas a turistika. V kulturním a inzertním magazínu Tipko jsou dlouhodobě prezentovány měsíční programy, stejně tak i v regionálních tištěných periodikách.

Informace a rozhovory byly zveřejňovány i v rozhlasových médiích a studiích Český rozhlas Sever, Ponte Reports. O akcích pravidelně natáčela příspěvky místní kabelová TV Most Expres, Dakr TV a Ponte Reports. Z několika akcí uveřejnila reportáž Česká televize v hlavní zpravodajské relaci a v kulturních relacích Aktualit. V České televizi se tak jednalo například o reportáže k projektu Panoráma starého Mostecka nebo ke stavbě pravěkému člunu – monoxylu, nebo reportáž o jezeře Most v jednom z dílů pořadu Toulavá kamera, kde vystoupili historik Jiří Šlajsna a zoolog Jaroslav Bažant. V rubrice Originální rozhovory z regionu, které natáčí Ponte Reports, proběhlo šest rozhovorů s odborníky pracovníky OMGM, a to s historikem Jiřím Šlajsnou, který měl dokonce tři rozhovory, s vedoucí odborné knihovny Dianou Kvapilovou, se zoologem Jaroslavem Bažantem a s entomologem Pavlem Krásenským.

Online prezentace OMGM je i na webu ICOM. OMGM je zahrnuto v mobilní aplikaci Turista v mobilu a v tištěné publikaci Cestovní informátor.

Velkoplošná reklama stálé expozice Ulriky von Levetzow je umístěna dlouhodobě v OC Central v Mostě (billboard 6 x 4 m na rok zdarma). Dvouminutový spot OMGM, který vznikl ve spolupráci s Ponte Reports, byl promítán na velkoplošné obrazovce Magistrátu města Mostu.

Dále jsme se v oblasti PR věnovali i propagaci výstav a akcí na webových stránkách galerie v podobě pozvánek, o všech výstavách a akcích jsme informovali veřejnost i na sociální síti a e-mailingem.

IVANA ŠTENCLOVÁ
IDENTIK!

28. 5. - 22. 8. 2021

Návrat do starého Mostu

To nejlepší z depozitáře
výtvarného umění

11. 6. - 22. 8. 2021

150. LET ŽELEZNICE
NA MOSTECKU A CHOMUTOVSKU

VÝSTAVA PRODLOUŽENA
DO KONCE ROKU 2021

PTAČÍ STAVITELÉ
ANSELMO BAZZANI

6. 11. - 30. 12. 2021

**PAMÁTKY
STROMY
ÚSTECKÉHO
KRAJE**
VIT JOZA

6. 11. - 30. 12. 2021

**VÝSTAVA
JIŘÍHO BOUDY**

VÝSTAVA PRODLOUŽENA
DO KONCE ROKU 2021

**Ulrika
von Levetzow**
ANDEL V TRÝPTU PAR

STÁLÁ EXPOZICE

Stálá expozice

**Ze života obyvatel
Krušnohoří**

**900 let - První
písemná zmínka
o Mostu**

VÝSTAVA PRODLOUŽENA
DO KONCE ROKU 2021

10 Web a fcb

OMGM provozuje nejdůležitější komunikační prostředek – webové stránky, které jsou pravidelně aktualizovány. Naším cílem bylo propagovat OMGM v době uzavření pro veřejnost prostřednictvím virtuálních prohlídek výstav, kterým je pro přehlednost věnován samostatný oddíl. Pravidelně jsou doplňovány fotografie z výstav, vernisáží, vzdělávacích programů pro školy i z akcí pro veřejnost. Na webových stránkách OMGM jsou také zpřístupněny nejzajímavější sbírkové předměty, tzv. Exponáty měsíce, které jsou každý měsíc doplňovány. Všechny archivy výstav (texty i fotografie) budou na tyto nové stránky převedeny. Současně je zpřístupněn katalog muzejní knihovny, který je možné využít i pro rezervaci jednotlivých publikací či periodik. V rámci projektu digitalizace fondů knihovny, na kterém se naše knihovna podílí několika digitalizovanými vzácnými rukopisy, je možné otevřít tzv. MANUSCRIPTORIUM – evropskou digitální knihovnu, kde jsou zpřístupněny digitalizované historické dokumenty.

Na sociálních sítích provozujeme stránku fcb, která se těší přízni 4 032 sledujících a nejrychleji informuje příznivce OMGM o všech událostech i novinkách.

11 Provoz

Veškerou provozně technickou činnost v OMGM zabezpečuje Provozní oddělení. Zodpovídá za technický stav objektu, podílí se na koordinaci a řízení realizace zakázek týkajících se servisu a oprav objektu a zajišťuje průběžný servis technického zařízení i za pomoci dodavatelských služeb. Dále zajišťuje úklid v objektu muzea a galerie a zároveň se podílí na instalaci výstav. Po technické stránce zodpovídá za všechny akce pořádané muzeem podle požadavků jednotlivých oddělení. Během roku 2021 Provozní oddělení zajišťovalo technickou přípravu muzejních akcí, jako byly například Muzejní noc, příměstský tábor, výstavy, vernisáže, přednášky a další, včetně kompletní přípravy instalace audiovizuální techniky na přednášky a podobné akce. Provozní oddělení spolupracovalo na větších výstavách (např. Hračky, Krása jako cíl apod.), které během roku vyžadovaly rozsáhlé zásahy do výstavních prostorů jako vymalování, instalace závěsného systému a další úpravy.

Údržbářské práce a opravy se v roce 2021 prováděly na základě vzniklých situací a dle jednotlivých požadavků. Nákupy pro chod Provozního oddělení se zajišťovaly průběžně po schválení hlavní ekonomkou a ředitelem muzea. Údržba byla prováděna s důrazem na splnění všech norem bezpečnosti práce pro zaměstnance a zejména pro návštěvníky muzea. Došlo k opravě nákladního výtahu, kde bylo potřeba vyměnit nosná lana. U osobního výtahu byly provedeny opravy řídicí jednotky po vytopení strojovny. Dále byla provedena renovace parketové podlahy v zasedací místnosti.

Do kompetence oddělení údržby patří i úklid a údržba v celém areálu muzea, sekání a údržba trávníků a v zimním období uklízení sněhu a námrazků z chodníků. V jarním období byl proveden kompletní úklid okolí objektu Oblastního muzea v Mostě, který byl spojen i s úklidem prostor uvnitř objektu. Pracovníci Provozního oddělení ve spolupráci s ostatními zaměstnanci prováděli údržbové a úklidové práce v celém areálu muzea, úpravy trávníků a ostatních venkovních ploch. V podzimních měsících byl za velké účasti všech zaměstnanců opět proveden velký úklid celého areálu muzea s cílem odstranit napadané listí a vzrůstající lišejník.

Provozní oddělení průběžně zajišťovalo revizi a případné opravy zařízení EZS, EPS a CCTV, z nichž zejména EZS a CCTV jsou již ve velmi špatném technickém stavu (ústředna EZS přestala komunikovat s některými pohybovými čidly, zároveň byla přerušena funkčnost záznamového zařízení, čímž došlo ke snížení počtu aktivních kamer) a jejich servis se výrazně promítá do zvýšených nákladů organizace. Vzhledem k tomu byla podána žádost na investiční záměr „Vybudování nového elektronického zabezpečovacího systému a kamerového systému“. V souběhu s tím byla provedena kontrola hasicích přístrojů a hydrantů. Zároveň v roce 2021 proběhla revize všech elektrických zařízení, která nejsou pevně spojená s budovou, a také revize rozvodů.

Provozní oddělení zajišťuje také kompletní zabezpečení služeb v oblasti IT. Aby byly vytvořeny lepší pracovní podmínky pro zaměstnance, bylo nutné v průběhu roku zajistit nákup nové počítačové techniky a určité úkony

v rámci správy a servisu počítačové sítě pro bezproblémový chod všech počítačů uživatelů a serverů. Vše bylo podřízeno požadavku hladké elektronické komunikace v rámci interní sítě a internetu s možností využití i dalšího SW vybavení. V polovině roku se řešil výpadek e-mailové komunikace, který byl způsoben technickou závadou u poskytovatele této služby. V roce 2021 tak byla zaměstnancům muzea opět poskytována kompletní podpora týkající se údržby, kam patří i veškeré činnosti ohledně zabezpečení informačních technologií, a to i po stránce uživatelské.

12 Hospodaření

Muzeu byl stanoven závazný ukazatel – příspěvek na provoz pro rok 2021 ve výši 21 500 tis. Kč (usnesení RÚK č. 049/7R/2021 ze dne 27. 1. 2021), z toho objem prostředků na platy 12 259 tis. Kč a odvod odpisů 1 265 tis. Kč. Z důvodu změny odpisového plánu došlo ke změně příspěvku na provoz (usnesením Rady ÚK č. 050/17R/2021 ze dne 2. 6. 2021) na celkovou částku 21 541 tis. Kč, z toho zvýšení povinného odvodu z odpisů o 41 tis. Kč, tj. celkem 1 306 tis. Kč.

Změna odpisového plánu, a to snížení odpisu movitého majetku o 8 tis. Kč (usnesení Rady ÚK č. 037/31R/2021 ze dne 24. 11. 2021).

Ústecký kraj poskytl příspěvek na velkou údržbu ve výši 250 tis. Kč na adaptaci výstavního sálu (tělocvična) s termínem vyúčtování 31. 12. 2022 (usnesení RÚK č. 034/33R/2021 ze dne 15. 12. 2021).

12.1 Transfery

Výnosy z transferů

- Čerpání příspěvku na provoz za období leden–prosinec 2021 ve výši 21 541 tis. Kč
- Pojistné plnění – zatopení šachty výtahu a poškození strojovny v budově muzea, Čsl. armády 1360/35, Most – 40 tis. Kč
- Pojistné plnění – poškození klempířských prvků, budova muzea, Čsl. armády 1360/35, Most – 9 tis. Kč
- Zúčtování dotace z MK ve výši 77 tis. Kč (digitalizace historického fondu) – č. j. MK 27021/2021 ze dne 21. 4. 2021
- Závěrečné zúčtování nároku projektu Umění pozdního středověku 260 tis. Kč
- Průběžné zúčtování nároku na dotaci Hračkářský průmysl v Krušnohoří. Dvě země – dvě cesty 854 tis. Kč
- Průběžné zúčtování nároku na dotaci Panoráma starého Mostecka ze SR a EU 3 522 tis. Kč
- Dotace – statutární město Most 20 tis. Kč – Mezinárodní den archeologie
- Dotace – statutární město Most 25 tis. Kč – 600. výročí bitvy u Mostu
- Odpis – čas. rozlišení transferu – 337 tis. Kč (projekt Hračkářský průmysl v Krušnohoří. Dvě země – dvě cesty – DM00824, DM01257)

Projekty:

Probíhající projekty v rámci přeshraniční spolupráce Česká republika – Svobodný stát Sasko 2014–2020:

- Hračkářský průmysl v Krušnohoří. Dvě země – dvě cesty (č. 100288458 – ukončení projektu 30. 6. 2021, termín prodloužen do 31. 12. 2021)
Spolufinancování projektu z MK ve výši 5 %, z EU 85 %
- Umění pozdního středověku v hornické oblasti Krušnohoří (č. 100289027 – ukončení projektu 30. 6. 2021)
Spolufinancování projektu z MK ve výši 5 %, z EU 85 %

Probíhající projekt v rámci programu Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR – Operační program výzkum, vývoj a vzdělávání

- Panoráma starého Mostecka (č. CZ.02.3.68/0.0/0.0/18_067/0012378 – ukončení 31. 12. 2022)
Spolufinancování projektu z MŠ ve výši 14,20 %, z EU 80,80 %

Organizace nemá ve zřizovací listině uvedenou doplňkovou činnost a ani ji neprovádí.

12.2 Náklady a výnosy

Základní členění nákladů a výnosy v tis. Kč			
Spotřeba materiálu	368	Výnosy z prodeje služeb	85
Spotřeba energie	1 203	Výnosy z pronájmu	13
Spotřeba jiných neskl. dodávek	34	Výnosy z prodaného zboží	172
Prodané zboží	112	Čerpání fondů	417
Aktivace dl. majetku	-1	Ostatní výnosy z činnosti	26
Změna stavu zásob vl. výroby	183	Úroky	1
Opravy a udržování	328	Výnosy vybraných místních vládních institucí z transferů	26 684
Cestovné	57		
Náklady na reprezentaci	32		
Ostatní služby	3 223		
Mzdové náklady	14 333		
Zákonné sociální pojištění	4 695		
Jiné sociální náklady	39		
Zákonné sociální náklady	447		
Jiné daně a poplatky	3		
Odpisy dlouhodobého majetku	2 020		
Náklady z DDM	116		
Ostatní náklady z činnosti	40		
Kurzové ztráty	166		
	27 398		27 398
Výsledek hospodaření			0

Nejvýraznější druhovou nákladovou položkou jsou platy a ostatní osobní náklady včetně nákladů souvisejících s platy. Významnou částí v této nákladové položce jsou odměny za činnost pracovníkům v projektu Panoráma starého Mostecka.

Další položkou výrazně ovlivňující náklady jsou odpisy hmotného a nehmotného majetku. Odpisy nemovitého majetku (budovy) činí 1 307 tis. Kč, ostatní náklady na odpisy tvoří movitý majetek.

Mezi náklady s velkým objemem čerpání vynaložených finančních prostředků patří náklady v rámci projektu Panoráma starého Mostecka digitální zdroje vzdělávání modul I. 665 tis. Kč a modul II. 551 tis. Kč. Dalšími náklady ovlivňujícími z velké části celkové náklady jsou poskytnuté služby v rámci projektu Hračkářský průmysl v Krušnohoří. Dvě země – dvě cesty, a to např. skenování nákladnického kufru ze sbírky OMGM, a dále pak digitální služby, poradenské služby, tiskový materiál, grafické práce a tlumočení.

Povinné revize budovy a technického zařízení tvoří také významnou část nákladů.

Významnou složkou jsou ostatní služby, ve kterých jsou zahrnuty náklady na vydání publikací, brožur a časopisu. I v tomto roce se věnovala péče sbírkovým předmětům.

Ostatní výnosy jsou tvořeny běžnou činností organizace, např. vstupné, pořádání workshopů a komentovaných prohlídek, prodej upomínkových předmětů nebo pronájem prostor.

V roce 2021 byl použit rezervní fond na krytí vlastních podílů v projektech a krytí časového nesouladu mezi náklady a výnosy.

Největší výnosová položka je příspěvek na provoz od zřizovatele ve výši 21 541 tis. Kč, dále jsou výnosy tvořeny účelově určenými příspěvky zřizovatele a dotacemi.

12.3 Povinné fondy

Peněžní fondy	Stav k 1. 1. 2021	Tvorba	Čerpání	Stav k 31. 12. 2021	Krytí fondů k 31. 12. 2021
FKSP	501 709,00	247 449,48	-175 250,00	573 908,48	564 044,21
Fond odměn	263 447,00	0	0	263 447,00	263 447,00
RF – ze zlepšeného výsledku hospodaření	2 092 058,33	386 429,41	-320 151,16	2 158 336,58	2 158 336,58
RF – z ostatních titulů	1 435 609,94	633 947,01	-1 532 639,94	536 917,01	536 917,01
Rezervní fond celkem	3 527 668,27	1 020 376,42	-1 852 791,10	2 695 253,59	3 527 668,00
Fond investic	0,00	2 432 947,60	-2 146 536,97	286 410,63	286 410,63

Fond kulturních a sociálních potřeb

Příděl do fondu kulturních a sociálních potřeb (FKSP) byl tvořen 2 % mzdových prostředků. Z tohoto fondu se čerpalo na stravování a peněžní dary (životní výročí zaměstnanců).

Rezervní fond

Tvorba:

- v roce 2021 byl tvořen hospodářským výsledkem z roku 2020 386 tis. Kč

Čerpání:

- vlastní podíly v projektech, překlenutí časového nesouladu mezi náklady a výnosy 320 tis. Kč

Rezervní fond z ostatních titulů

Tvorba:

- dar od Severočeské teplárenské, a. s. 56 tis. Kč
- dar od PROJEKT LOUNY ENERGINEERING, s. r. o. 41 tis. Kč
- nespotřebovaná záloha na dotaci 537 tis. Kč

Rezervní fond z ostatních titulů je čerpán:

- vydání publikace, nákup mobilních výstavních prvků 97 tis. Kč
- nespotřebovaná záloha na dotaci 1 436 tis. Kč

Investiční fond

Tvorba:

- odpisy dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku 1 683 tis. Kč
- investiční příspěvek zřizovatele 750 tis. Kč

Čerpání:

- povinný odvod zřizovateli 1 306 tis. Kč
- vlastní sběr sbírkových předmětů 3 tis. Kč
- vitríny do geologické expozice 786 tis. Kč
- úpravy z minulého období 51 tis. Kč

12.4 Finanční majetek

Krátkodobý finanční majetek v Kč	
Běžný účet	4 486 341,45
FKSP účet	564 044,21
Ceniny	0,00
Pokladna	55 934,30
Celkem	5 106 319,96

12.5 Pohledávky a závazky

Pohledávky a závazky			
Odběratelé	7 500,00	Dodavatelé	699 180,67
Poskytnuté zálohy	137 050,00	Jiné závazky vůči zaměstnancům	1 040 955,00
Náklady příštích období	75 359,09	Sociální pojištění	373 671,00
Dohadné účty aktivní	4 812 722,21	Zdravotní pojištění	162 063,00
Ostatní krátkodobé pohledávky	41 389,00	Ostatní daně, poplatky	77 389,00
Pohledávky za vybr. místními vl. institucemi	1 790 053,37	Dohadné účty pasivní	124 540,00
Pohledávky za zaměstnanci	331,00	Ostatní krátkodobé závazky	17 122,00
		Krát. přijaté zálohy	30 000,00
		Výdaje příštích období	26 631,10
Celkem pohledávky	6 864 404,67	Celkem závazky	2 551 551,77

12.6 Kontroly

Krajská hygienická stanice Ústeckého kraje

- Zařazování prací do kategorií prací podle § 37 zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů – aktualizováno
- Bezpečnostní listy chemických látek – aktualizováno
- Pracovně-lékařské prohlídky zaměstnanců – probíhá v souladu se zákonem č. 373/2011 Sb., o specifických zdravotních službách, ve znění pozdějších předpisů, a vyhláškou č. 79/2013 Sb., o provedení některých ustanovení zákona č. 373/2011 Sb., o specifických zdravotních službách (vyhláška o pracovně-lékařských službách a některých druzích posudkové péče, ve znění pozdějších předpisů)
- Při kontrole zjištěny následující stavebně-technické závady: v konzervátorské dílně byl místy poškozený povrch zdí (stopy po vzlínání vlhkosti), což je v rozporu s požadavkem § 2 odst. 1 písm. E) zákona č. 309/2006 Sb., ve znění pozdějších předpisů – odstranění nedostatků v následujícím období

Krajské ředitelství policie Ústeckého kraje

- Komplexní kontrolní akce nad dodržováním zákona č. 119/2002 Sb., o střelných zbraních a střelivu (dále jen „zákon o zbraních“), ve znění pozdějších předpisů – nebylo shledáno porušení zákona o zbraních

Krajský úřad Ústeckého kraje

- Kontrola hospodaření s veřejnými prostředky rok 2019 a 2020 – průběžné odstranění nedostatků, porušení rozpočtové kázně z důvodu použití finančních prostředků ve výši 136 tis. Kč z důvodu nepožádání o schválení změny účelu části poskytnutého příspěvku

Audit – audit účetnictví roku 2021. Kontrolu účetnictví provádí auditorská firma. Nedostatky v účetnictví nebyly zjištěny.

12.7 Poskytování informací

Informace jsou poskytovány podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím. Nebylo vydáno žádné rozhodnutí o odmítnutí žádosti.

Informace dle zákona č. 106/1999	Počet podaných informací	Poznámka
Počet podaných žádostí o informace (§ 18 odst. 1 písm. a)	2	
Počet podaných odvolání proti rozhodnutí (§ 18 odst. 1 písm. b)	0	
Opis podstatných částí každého rozsudku soudu (§ 18 odst. 1 písm. c)	0	
Výčet poskytnutých výhradních licencí, včetně odůvodnění nezbytnosti poskytnutí výhradní licence (§ 18 odst. 1 písm. d)	0	
Počet stížností podaných dle § 16a, důvody jejich podání a stručný popis způsobu jejich vyřízení	0	
Další informace vztahující se k uplatňování zákona o svobodném přístupu k informacím (§ 18 odst. 1 písm. e)	0	

13 Poděkování

Na závěr bychom velice rádi poděkovali všem zaměstnancům OMGM za jejich práci v roce 2021. Vše, co se v tomto roce podařilo, mohlo být realizováno jenom díky spolupráci všech, kteří se na daných úkolech různým způsobem podíleli a v celém roce flexibilně reagovali na všechny úkoly. Děkujeme také všem externím pracovníkům a dalším jednotlivcům, kteří nás v roce 2021 jakoukoli formou podpořili. Jejich pomoci si velice vážíme.

Dále děkujeme za spolupráci:

Ministerstvu kultury České republiky
Ústeckému kraji
statutárnímu městu Most
Městu Litvínov
Římskokatolické církvi – Děkanství Most
Tiskárně Daniel
Ponte Reports
Mírovi Kuželkovi
Tiskárně K & B, s. r. o.
ZUŠ Floriana Leopolda Gasmanna, Most
Střední škole veřejné správy a diplomacie, s. r. o.
Střední škole technické Most, p. o.
OC Centrální, paní Sylvii Strunové, marketingové koordinátorce
Ivanu Votavovi
Vítězslavu Frouzovi
Stadt- und Bergbaumuseum Freiberg
Museum Olbernhau
Rotary Klub Most
Palivový kombinát
OHK Most

a dalším, kteří nás v tomto roce jakoukoliv formou podporovali.

Výhledy na rok 2022

- přírodovědné oddělení dokončí první část své stálé expozice, a to expozici geologie
- bude dokončena stálá expozice středověkého výtvarného umění ve výstavních prostorách muzea
- projekt Panoráma starého Mostecka bude na konci roku 2022 po třech letech ukončen a všechny moduly budou představeny školám i odborné veřejnosti
- ve spolupráci se statutárním městem Most připravíme edukativní výstavu s názvem Ukradená stávka k 90. výročí Velké mostecké stávky, doplněnou komiksem, pracovními listy a ukázkou VR
- knihovna opět uspořádá tematickou akci v rámci celostátně vyhlašovaného Týdne knihoven 2022
- proběhnou dvě velké výstavy, a to Vestonia – renesanční Sapfó a její doba a Reynkovi
- pro veřejnost připravíme bohatou nabídku vzdělávacích aktivit – přednášky, komentované prohlídky, přírodovědné vycházky, a zejména dvě nejnavštěvovanější akce – Muzejní noc a Mezinárodní den archeologie
- připravíme výtvarné dílny pro rodiče s dětmi, a to Vítání jara a další dílnu v době adventu
- muzejní knihovna bude pokračovat v restaurování a digitalizaci vzácných rukopisů a starých tisků ze sbírkového fondu knihovny v rámci grantu Ministerstva kultury ČR VISK 6 2022
- nadále budeme připravovat nabídku vzdělávacích programů pro školy v návaznosti na Rámcový vzdělávací program a aktuálně pořádané krátkodobé výstavy i stálé expozice
- bude dokončen desetiletý cyklus inventarizací všech sbírkových předmětů

